

SPECIALEAFHANDLING

TORTGODTGØRELSE VED DIGITALE SEXKRÆNKELSER MED FOKUS PÅ UMBRELLA-SAGSKOMPLEKSET

Mathilde Kirsten Bill Schmidt: 20176709

Trine Bak Jensen: 20176781

AALBORG UNIVERSITET

Vejleder: Marie Jull Sørensen
Afleveringsfrist d. 19. maj 2022

Indholdsfortegnelse

1. Abstract	1
2. Indledning	2
3. Problemstilling og problemformulering	4
3.1 Afhandlingens indhold og opstilling	5
4. Afgrænsning	6
5. Metode	7
5.1. Den retsdogmatiske metode	7
5.2. Kildekritik i afhandlingen	9
5.2.1. Lovgrundlaget.....	9
5.2.2. Retspraksis	11
5.2.3. Ulovbestemt ret	12
5.2.4. Faglitteratur	13
5.2.5. Rigsadvokatens meddelelse	13
5.2.6. Hjemmesider	13
6. Digitale sexkrænkelser	14
7. Tort	14
7.1. Erstatningsansvarsloven § 26	15
7.1.1. Godtgørelsesniveau.....	16
8. Retsgrundsætninger	19
8.1. Generelt om principper/grundsætninger.....	19
8.2. Lighedsgrundsætningen	21
8.3. Berigelsesgrundsætningen	21
9. Straffeloven	23
10. Umbrella-sagskomplekset	23
11. Udfordringer ved Umbrella-sagskomplekset	25
11.1. Forholdet mellem ligheds- og berigelsesgrundsætningen	26

11.1.1. Komplexitet	26
11.1.2. Lighedsgrundsætningen	30
11.1.3. Berigelsesgrundsætningen	39
11.1.4. Delkonklusion - lighedsgrundsætningen og berigelsesgrundsætningen	45
11.2. Fysiske krænkelse vs. digitale sexkrænkelser	47
11.2.1. Enkeltstående voldtægter sat op mod digitale sexkrænkelser	47
11.2.2. Gruppevoldtægter – én eller flere krænkelse	52
11.2.3. Delkonklusion	54
11.3. Samlet delkonklusion - en eller flere krænkelse	55
12. Godtgørelsesniveau	56
12.1. Lavt godtgørelsesniveau	56
12.2. Afvejningen – hvad tillægges vægt	60
13. Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar	66
13.1. Lighedsgrundsætningen vs. berigelsesgrundsætningen	67
13.2. Fysiske og digitale krænkelse	68
13.3. Godtgørelsesniveau	68
13.4. Elementer der tillægges vægt	69
13.5. Udvidelse af anvendelsesområdet	69
14. Konklusion	69
15. Litteraturliste	73
15.1. Bøger	73
15.2. Lovgivning, forarbejder etc	76
15.3. Forarbejder: Betænkninger, lovforslag, vejledninger etc.	77
15.4. Afgørelse	78
15.5. Hjemmesider	80
16. Forkortelse	80
17. Bilag	80

1. Abstract

Digital sex offenses do not have a legal definition, but are the sharing of material, typically videos and images, of an intimate or sexual nature that has been shared without the consent of the person depicted.

This thesis deals with digital sex offenses with a special focus on the Umbrella cases. The Umbrella cases were the first and so far, only large case complex in Denmark, where there were made sharings by over 1,000 different people. The shared material was videos of two young people having sex. The court found it difficult to deal with the large number of cases, as there were several issues on which the legislature had not taken a position. So far, there have been only a few defendants in earlier cases about digital sex offenses, but the court was suddenly in a situation where there were over 1,000 defendants in the same case.

Pursuant to section 26 of the Liability and Compensation Act the injured party must be awarded a tort compensation for a digital sex offense, which must be paid by the person who has committed the offence. The court in the Umbrella cases faced the problem, that they did not know what to do in a situation with so many defendants. If all the defendants had to pay tort compensation, the injured parties would receive a huge tort compensation, which would exceed what is normally awarded.

In the Umbrella cases, initially no decision was taken on the tort compensation, citing that it was too complex. A Supreme Court ruling changed this by awarding tort compensation to the two injured parties. In subsequent decisions, the convicts were ordered to pay the aggrieved tort compensation. This stopped after some time when a new Supreme Court decision set a ceiling for the tort compensation, citing that the injured parties had already been awarded a large tort compensation. This showed that the courts regarded the violations as one overall violation rather than several violations. Based on an analysis of these judgments, the principle of enrichment and the principle of equality are considered. By stopping awarding the allowances, the problem arose that the defendants were not treated equally. Not all defendants have to pay tort compensation, depending on whether they were in court before or after the courts set a ceiling on tort compensation. This is contrary to the principle of equality and showed that the courts weighted the principle of enrichment higher.

In the Umbrella case, there was no previous case law to rely on, and the courts therefore tried to lean on the case law of tort compensation for physical violations. The physical violations can in some areas be compared to digital sex violations. When the Supreme Court applied this comparison with the tort compensation to physical violations, it is assessed that the total tort compensation for the Umbrella case was exceeded, in comparison with what is typically awarded for rapes. Because of this, the Supreme Court stopped to grant further compensation in the Umbrella cases. In connection with the physical violations, it was also relevant to compare digital sex violations with gang rape, as gang rapes are considered as one total violation.

The thesis also looks at the issue of the size of the tort compensation, as no compensation level has been set for digital sex offenses. In the Umbrella case, the tort compensations were set low compared to the case law of other digital sex offenses. This is because the Supreme Court in one of its decisions stated, that the size of the tort compensation should consider that there were also other defendants in the case complex, who were sentenced to pay the injured parties compensation. In the analysis of other case law, the minimum compensation level was set at DKK 5,000, whereas compensation of as little as DKK 500 was granted in the Umbrella case. In continuation of the level of compensation, the thesis analyzes which elements the courts attach importance to in the compensation. It is interesting to see what circumstances may be aggravating in relation to the size of the tort allowance. Although it is not possible to make an exhaustive list, as it is up to the courts what they consider to be important given weight.

The thesis has therefore investigated many issues that arise, especially in large case complexes, and many of these issues cannot be resolved until the Danish legislature has taken a position on how to handle them. During the preparation of the thesis, a bill has been submitted, which the project finally assesses whether has solved some of the issues raised in the thesis.

2. Indledning

For år tilbage, da internettet og mobiltelefoner ikke var anset som en lige så udbredt del af samfundet, var risikoen for at blive offer for en digital sexkrænkelser væsentligt lavere, end den er i dag. Før i tiden sås tilfælde af hævnporno, der typisk bestod i at printe billeder ud af en person, i en privat situation, som den afbildede person ikke ønskede offentliggjort. Billederne var forholdsvis nemme at

fjerne, og med fjernelserne gik krænkelsen ofte stille og roligt i sig selv igen. I løbet af de seneste mange år har stort set alle fået adgang til mobiltelefoner med internetadgang og kamera, hvilket har medvirket til, at sexkrænkelser er flyttet fra ”virkeligheden” og over på digitale platforme.

I 2015 var en, på daværende tidspunkt, 15-årig pige på besøg hos sin ven. De hyggede sig i hinandens selskab og havde planer om at skulle i byen sammen. I løbet af aftenen ankom en række af drengens venner til lejligheden, og pigen indvilgede i at være seksuelt sammen med vennen. Samlejet blev optaget af de andre tilstedeværende, og senere hen sendt ud til flere venner og bekendte gennem internettet. Delingen af videoer tog fart, og pludselig var de spredt i så mange retninger, at det var umuligt at stoppe igen. Pigen modtog efterfølgende massevis af beskeder, fra venner og folk hun aldrig havde mødt eller kendt. Hun blev udstillet og modtog beskeder med stødende og ubehageligt indhold. Hun var stærkt psykisk påvirket af de omfattende delinger, og kæmper stadig den dag i dag med eftervirkninger.

Ovenstående er en af Danmarks største digitale sexkrænkelssager, kaldet Umbrella-sagskomplekset. Da sagerne brød ud, fik de en massiv omtale, som ikke tidligere var set. Dengang var det et fåtal, der vidste hvad en digital sexkrænkelelse var, og at det var strafbart at dele videoer. Sagerne medvirkede til, at der nu er kommet en stor bevågenhed omkring emnet, og flere organisationer arbejder for at forebygge, at andre ikke ender som forurettet eller tiltalt i en digital sexkrænkelssag.

Mange unge deler billeder af hinanden på nettet, uden at kende til konsekvenserne af det. Konsekvenserne kan dog være betydelige, både for den forurettede og den tiltalte. Den forurettede oplever at få delt et billede, som denne ikke ønsker, at omverdenen skal få kendskab til, og det er nærmest umuligt at fjerne billederne fra nettet, når først de er delt. Dette fremgår tydeligt af Umbrella-sagerne, hvor videoer blev spredt som en steppebrand, og mange er stadig i besiddelse af dem. Størstedelen af krænkerne var ikke klar over, at deres handlinger var ulovlige. Mange af de dømte har fået en betinget dom, men dette indebærer stadig en plet på straffeattesten. Denne kan medføre en stor begrænsning i at finde jobs, særligt hvis man ønsker at arbejde med børn og unge. Det store fokus på sagerne har dog medvirket til, at flere unge i dag er bevidste om, hvor grænseoverskridende det kan være for den forurettede at få delt det intime indhold, og at det samtidigt har konsekvenser at dele materialet.

Umbrella-sagskomplekset har medført en række komplekse problemstillinger på området, hvilket har stor relevans at få afklaret, både ud fra et samfundsmæssigt synspunkt og et mere juridisk fagligt synspunkt. Umbrella-sagskomplekset er langt fra de eneste digitale sexkrænkelssager, og området har en meget stor udstrækning og mange problemstillinger forbundet hermed. Derfor har afhandlingen sorteret og udvalgt enkelte af de problemstillinger, som forfatterne finder mest hensigtsmæssige at sætte fokus på i forhold til tortgodtgørelse.

3. Problemstilling og problemformulering

Afhandlingen har til formål at undersøge, hvilke problemstillinger der kan opstå i forbindelse med tortgodtgørelse i digitale sexkrænkelser, med et særligt fokus på Umbrella-sagerne. Retspraksis har tidligere taget stilling til tortgodtgørelsen i digitale sexkrænkelser, antallet af krænkere var begrænset. Umbrella-sagerne var dog så omfattende, at domstolene ikke tidligere havde taget stilling til et lignende sagskompleks af denne størrelse. Det skabte stor usikkerhed på området, og medførte en række problemstillinger, som skulle afklares. Når disse problemstillinger var afklaret, opstod der blot nye problemstillinger ved sagerne. Det karakteristiske ved Umbrella-sagskomplekset var det store antal krænkere, og hvordan domstolene håndterede tilkendelsen af tortgodtgørelse. Domstolene havde ikke nogen retningslinjer fra lovgiver, i forhold til hvordan sagernes skulle behandles, når der var mange krænkere. Det er ikke i lovgivningen behandlet, om de mange krænkelser skal anses for én eller flere krænkelser, og domstolene stod, i forlængelse heraf, overfor en vægtning af lighedsgrundsætningen mod berigelsesgrundsætningen. Afhandlingen vil derfor tage udgangspunkt i problematikken med én eller flere krænkelser, og i den forbindelse foretage en analyse af Umbrella-sagskompleksets udvikling. Da forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 26 ikke indeholder retningslinjer for, hvordan digitale sexkrænkelssager med flere krænkere skal behandles, måtte domstolene finde andre sammenlignelige retsområder, hvor de kunne finde inspiration. Domstolene foretog en sammenligning med fysiske krænkelser, hvilket ligeledes er en problemstilling, som afhandlingen vil undersøge, i forhold til om der foreligger et tilstrækkeligt sammenligneligt grundlag, herunder om gruppevoldtægter betragtes som en eller flere krænkelser.

I forlængelse af problematikkerne med godtgørelsen i Umbrella-sagerne er det også fundet relevant at foretage en sammenligning af godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagerne med øvrige afgørelser om digitale sexkrænkelser, der ikke indgår i et større sagskompleks. Denne sammenligning skal

klarlægge, hvilket niveau godtgørelserne i Umbrella-sagerne ligger på, i forhold til godtgørelsesniveauet i andre sager. Det er i forlængelse af godtgørelsesniveauet fundet relevant at undersøge, hvilke elementer som kan indgå i domstolenes vurdering af godtgørelsesniveauet.

Problemstillingerne omkring tilkendelse af godtgørelse samt godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagskomplekset er meget usikkert, og forfatterne til nærværende afhandling har derfor udarbejdet følgende problemformulering, som gennem en analyse af relevant retspraksis, skal belyse de udvalgte problemstillinger forbundet med Umbrella-sagskomplekset.

Problemformuleringen lyder som følger:

Hvilke problemstillinger kan opstå ved fastsættelsen af tortgodtgørelse i digitale sexkrænkelssager, med særligt fokus på Umbrella-sagskomplekset?

3.1 Afhandlingens indhold og opstilling

Afhandlingen vil indeholde en gennemgang af den anvendte metode, herunder en beskrivelse af relevante kilder. Dernæst er der udarbejdet et kontekstskabende afsnit, der skal give læseren en grundforståelse for de juridiske begreber, der danner baggrund for afhandlingens analyse. Herunder er beskrevet baggrunden for lovgrundlaget og relevante retsgrundsætninger.

Analysen skal bidrage til at besvare afhandlingens problemformulering og tager udgangspunkt i problematikken med én eller flere krænkelser. For at belyse denne problemstilling er udviklingen i Umbrella-sagerne undersøgt, ud fra en kronologisk rækkefølge af afgørelsernes resultat i sidste instans. Dernæst vil der blive foretaget en sammenligning af retspraksis med fysiske krænkelser og Umbrella-sagernes digitale sexkrænkelser. Herunder vil der blive foretaget en undersøgelse af retstilstanden ved gruppevoldtægter. Afsnittet vil samle op på resultaterne og udlede en delkonklusion omkring én eller flere krænkelser. I forlængelse heraf vil afhandlingen undersøge godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagerne. Det er fundet relevant at inddrage retspraksis fra andre digitale sexkrænkelssager, for at belyse godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagerne. Det har desuden betydning for godtgørelsesniveauet, hvilke elementer der optræder i sagerne, hvorfor det ligeledes er undersøgt, hvilke der kan have særlig betydning i sager med digitale sexkrænkelser.

Da mange af problemstillingerne har indflydelse på hinanden, er det ikke muligt at undgå, at argumentationen fra retspraksis vil overlape hinanden i de forskellige afsnit, hvor de vil blive behandlet.

Der er under afhandlingens udarbejdelse fremsat et lovforslag, som tager stilling til mange af de problemstillinger, som afhandlingen belyser. Derfor vil afhandlingen undersøge, hvilken betydning det får, hvis lovforslaget bliver vedtaget, og hvordan det ændrer den nuværende retsstilling.

Afhandlingen afsluttes med en konklusion, som ud fra analysen besvarer afhandlingens problemformulering. Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke, at den retsdogmatiske metode anvendes, der i modsætning til domstolene, ikke er underlagt beslutningstvung. Dette medfører, at afhandlingen ikke vil indeholde en klar løsning på problemstillingerne, men sætte fokus på nogle af de problemstillinger retssystemet har stået overfor ved Umbrella-sagskomplekset.

4. Afgrænsning

Afhandlingen omhandler digitale sexkrænkelser, med særligt fokus på Umbrella-sagskomplekset, og nogle udvalgte problemstillinger forbundet hermed. Dermed har afhandlingen udelukkende fokuseret på gældende dansk erstatningsret, herunder retspraksis inden for erstatningsansvarslovens § 26. (Herefter betegnet EAL). Afhandlingen har derfor afgrænset sig fra at inddrage EU-retlige aspekter og retskilder, da dette ikke findes relevant.

EAL § 26, stk. 1 og 2 omhandler tortgodtgørelse for en retsstridig krænkelse, og er hovedomdrejningspunktet for afhandlingen. Bestemmelsen indeholder dog også et stk. 3, som omhandler muligheden for at blive tilkendt godtgørelse ved groft angreb mod den forurettedes person og frihed.¹ Ligeledes indeholder bestemmelsen et stk. 4, som henviser til, at EAL § 18, 1. pkt. også finder anvendelse på bestemmelsen i § 26. For at sikre det fornødne fokus på de udvalgte problemstillinger, har afhandlingen valgt at afgrænse sig fra EAL § 26, stk. 3 og 4, og bestemmelserne vil ikke blive nærmere behandlet i afhandlingen.

---

¹ Von Eyben, B. & Isager, H. (2019). *Lærebog i erstatningsret* (9. udg.). Djøf Forlag, s. 410 f.

Bestemmelsen i EAL § 26 finder ligeledes anvendelse på juridiske personer, hvilket ses i tidligere retspraksis, hvor blandt andet selskaber og kommuner er blevet tilkendt godtgørelse efter EAL § 26.² Dette vil dog ikke blive behandlet nærmere, da det umiddelbart ikke har relevans for digitale sexkrænkelser.

Da afhandlingens helt klare fokus er tortgodtgørelsen i digitale sexkrænkelser og de problemstillinger, der er forbundet hermed, er de relevante bestemmelser i straffelovens §§ 232, 235 og 264 d kun kort præsenteret. (Herefter betegnet STRFL). Disse bestemmelser er ofte relevante i domme om digitale sexkrænkelser, men da fokus er på erstatningsretlige fremfor strafferetlige problemstillinger i Umbrella-sagerne, har afhandlingen afgrænset sig fra yderlige behandling af bestemmelserne. I den forbindelse afgrænses ligeledes fra forsæts-bedømmelsen ved overtrædelse af straffebestemmelserne. Afhandlingen nøjes med at konstatere, om domstolen finder den tiltalte skyldig i overtrædelse af bestemmelserne, og fokuserer herefter på tortgodtgørelsen i relation til afhandlingens problemstillinger.

Rigsadvokaten henviser i sin meddelelse om digitale sexkrænkelser i punkt 4.1.4 til databeskyttelsesreglerne.³ Det specificeres, at såfremt det krænkende materiale ikke kan omfattes af straffelovens bestemmelser, skal det undersøges og overvejes, om der kan sigtes for en overtrædelse af databeskyttelsesreglerne. Afhandlingens fokus er tortgodtgørelsen ved en retsstridig krænkelse, hvorfor der ligeledes er afgrænset fra at behandle databeskyttelsesreglerne.

5. Metode

5.1. Den retsdogmatiske metode

Afhandlingen anvender den retsdogmatiske metode, som består i at beskrive, analysere, fortolke og systematisere gældende ret.⁴ Metoden er ikke underlagt beslutningstvung og løsning af konkrete problemstillinger, men derimod at undersøge retstilstanden på et specifikt udvalgt område.⁵

---

² Møller, J., Wiisbye, M. & Høj, K. (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer* (7. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 860

³ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser - CIR1H nr. 9346 af 01/04/2022, s. 12

⁴ Evald, J. & Schaumburg-Müller, S. (2004). *Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære*. (1. udgave). Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 212

⁵ Munk-Hansen, C. (2018). *Retsvidenskabsteori* (2. udg.). Djøf Forlag, s. 204

Metoden bygger på en objektiv tilgang til det juridiske materiale. Metoden anvender retskilder til at udlede løsninger på de udvalgte problemstillinger. Retskilder er inddelt i en retlig trinfølge, og består for eksempel af Grundloven, love, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger.⁶ De forskellige retskilder vil blive gennemgået grundigt i de kommende underafsnit til afsnit 5.2⁷. For at opretholde en objektiv tilgang til materialet må man holde egne meninger og holdninger ude af fremstillingen, og dermed sikre objektiviteten. Det er dog ikke muligt at være fuldstændig objektiv, da beskrivelsen og analysen af retlige begreber og afgørelser vil bero på en vis grad af fortolkning, samt at ord og udtryk kan repræsentere en subjektiv opfattelse af betydningen, hvilket altid må holdes for øje, når den retsdogmatiske metode anvendes.⁸

Det er vigtigt, at sproget i afhandlingen ikke giver anledning til misforståelser og forskellige fortolkninger, hvorfor det stræbes efter at anvende et så neutralt og værdifrit sprog som muligt, for på den måde at eliminere eventuelle fejlkilder.⁹ Bestemmelsen i EAL § 26 er særdeles bred og ukonkret, og efterlader dermed et bredere rum for domstolene til at skønne og fortolke i. Det helt klare mål med fortolkningen af retskilderne, er at fastlægge hvad meningen med retsreglen er.¹⁰

Når den retsdogmatiske metode anvendes til at systematisere gældende ret, betyder det for eksempel, at praksis indplaceres i grupper, hvor visse fællestræk kan udledes, og derudfra sammenholdes de begreber, argumenter og hensyn, som domstolene har lagt vægt på. Ved at systematisere de retlige kilder, opnås et overblik, som kan sikre den rette analyse af retsområdet, i overensstemmelse med den retsdogmatiske metode.¹¹ Afhandlingen har indplaceret afgørelserne under de retsgrundsætninger, der vurderes at være dominerende for domsafsigelsen.

For at sikre validiteten af den retsdogmatiske metode, skal den juridiske metode danne grundlag for den retsdogmatiske analyse af det udvalgte juridiske stof.¹² Den juridiske metode dækker i praksis over den fremgangsmåde, som anvendes til at løse et konkret juridisk problem. Denne bundne metode

---

⁶ Evald, J. (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab* (2. udg.). Djøf Forlag, s. 37

⁷ 5.2. Kildekritik i afhandlingen

⁸ Evald & Schaumburg-Müller, (2004). *Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære*, s. 215 ff.

⁹ Munk-Hansen, (2018). *Retsvidenskabsteori* s. 214

¹⁰ Evald & Schaumburg-Müller, (2004). *Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære*, s. 218-219.

¹¹ Evald & Schaumburg-Müller, (2004). *Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære*, s. 226-227.

¹² D. Tvarnø, C. & Nielsen, R. (2021). *Retskilder og retsteorier* (6. udg.). Djøf Forlag, s. 55

sikrer, at i sager med ens faktum vil resultatet blive det samme, uanset hvem der behandler problemstillingen.¹³ Anvendelsen af den retsdogmatiske metode sikres ved at inddrage og undersøge alt relevant materiale på det udvalgte retsområde. Det er dog ikke altid praktisk muligt at medtage alt relevant materiale, for eksempel alle trykte og utrykte afgørelser på området. Det er derfor tilladeligt at foretage en afgrænsning af kilderne, men samtidigt sikre, at de udgør en repræsentativ fremstilling af retsområdet, således at fravælgelsen af visse materialer ikke har konsekvenser for selve validiteten af undersøgelsen.¹⁴

5.2. Kildekritik i afhandlingen

Når en juridisk problemstilling undersøges, er det nødvendigt at gå til den autoritative kilde, altså selve retskilden. Dette betyder helt konkret, at belysningen af problemstillingerne kan udledes af mange kilder, og ikke alle er lige troværdige, derfor må man gå tilbage til den oprindelige kilde, for eksempel loven og dens forarbejder, for således at opnå det mest pålidelige juridiske resultat.¹⁵ Det kan dog også være nødvendigt at inddrage supplerende materiale, for eksempel i form af skreven litteratur og retspraksis. Der følger forskellige problemstillinger med alle former for retskilder og materialer, hvilket vil blive behandlet i de følgende afsnit.

Retskilderne er opdelt i et retkildehierarki, hvor Grundloven ligger øverst. Herefter findes love, bekendtgørelser mv. En lov må ikke stride mod Grundloven, og en bekendtgørelse skal have hjemmel i loven, og må således ikke stride mod denne.¹⁶ Efter bekendtgørelser følger cirkulærer og vejledninger.¹⁷ Retsspraksis kommer fra domstolene og udgør ligeledes en retskilde, mens litteraturen er forfatterens egen vurdering af det skrevne.

5.2.1. Lovgrundlaget

Tortgodtgørelsen er hjemlet i EAL § 26, hvorfor denne bestemmelse og forarbejderne hertil danner baggrund for afhandlingen. STRFL §§ 232, 235 og 264 d er kort beskrevet i det kontekstskabende

---

¹³ Munk-Hansen, (2018). *Retsvidenskabsteori*, s. 193 ff.

¹⁴ Munk-Hansen, (2018). *Retsvidenskabsteori*, s. 205-206

¹⁵ Risvig Hamer, C. & Schaumburg-Müller, S. (2020). *Juraens verden: Metoder, retskilder og discipliner*. (1. udgave). Djøf Forlag, s. 19

¹⁶ D. Tvarnø, C. & Denta, S. M. (2015). *Få styr på metoden*. (1. udgave). Ex Tuto Publishing, s. 37

¹⁷ Evald, (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab*, s. 37.

afsnit for at danne en helhedsforståelse for lovgrundlaget. Det er dog erstatningsansvarsloven, som vil udgøre det primære lovgrundlag for dette projekt.

5.2.1.1. Forarbejder

Forarbejderne til lovteksten er udtryk for lovgivers vilje, og beskriver motiverne for at indføre den konkrete lov. Forarbejderne kan anvendes som et fortolkningsbidrag, hvor det undersøges, hvad lovgivers hensigt var med loven.¹⁸

Bemærkningerne til lovforslaget består både af generelle bemærkninger, og bemærkninger til de specifikke bestemmelser. De generelle bemærkninger indeholder motivationen for at indføre loven, mens de specifikke bemærkninger går mere i dybden med forklaringen af de enkelte bestemmelser. Bemærkningerne kan derfor også udgøre et relevant fortolkningsbidrag til loven.¹⁹

Afhandlingen anvender forarbejderne som et fortolkningsbidrag til baggrunden for EAL § 26. Forarbejderne bidrager til en bredere forståelse for lovgivers hensigt med bestemmelserne, blandt andet ved at forklare hvordan lovteksten og begreber skal forstås og fortolkes. Det er dog vigtigt at holde for øje, at begrebsforståelsen kan have ændret sig med tiden, således at der kan være opstået situationer efterfølgende, som ikke falder ind under forarbejdernes fortolkningsbidrag. Begreber som før dækkede over en bestemt fortolkning, kan have udviklet sig, således at fortolkningen ikke længere er dækkende på den nuværende situation.

5.2.1.2. Lovforslag

Når det findes relevant at ændre ved gældende lovgivning, udformes der et lovforslag med tiltænkte ændringer. Det fremsatte lovforslag skal behandles tre gange i Folketinget, før der kan ske endelig vedtagelse af loven. Behandlingen i Folketinget kan enten føre til at lovforslaget forkastes, således at det ikke bliver aktuelt som gældende ret, eller forslaget kan vedtages, og dermed blive en del af gældende ret.²⁰ Afhandlingen har anvendt lovforslag som fremsat til fortolkningsbidrag. Dette er

---

¹⁸ Munk-Hansen, (2018). *Retsvidenskabsteori*, s. 259 ff.

¹⁹ Tvarnø & Nielsen. (2021). *Retskilder og retsteorier*, s. 96

²⁰ Tvarnø & Denta. (2015). *Få styr på metoden* s. 68 ff.

uproblematisk, idet alle de anvendte forslag senere hen er blevet godkendt ved Folketingets behandlinger, og dermed blevet en integreret del af gældende ret. Afhandlingen har anvendt et nyt lovforslag, der endnu ikke er færdigbehandlet i Folketinget. Der er taget forbehold for, at der indtil videre kun er tale om et lovforslag, der ikke er vedtaget.

5.2.1.3. *Betænkninger*

Et lovforslag skal behandles i et udvalg med særligt kendskab til emnet. Arbejdet i udvalget nedskrives og kaldes for en betænkning.²¹ Betænkninger indeholder typisk en gennemgang af gældende ret på tidspunktet for fremsættelsen af lovforslaget. Derudover indeholder betænkninger en undersøgelse af behovet for de ændringer, som lovforslaget lægger op til. Udvalgets betænkning sluttes af med at foreslå, hvilke bestemmelser det anbefales at gennemføre.²² Afhandlingen har anvendt Straffelovsrådets betænkning 1971 nr. 601 om privatlivets fred, til at belyse definitionen af tort. Betænkningen indgår som en del af et lovforslag, der ved efterfølgende behandling er vedtaget.

5.2.2. *Retspraksis*

Retspraksis anses for at være en retskilde, idet den er udviklet af domstolene, som har fortolket lovreglerne og anvendt dem på konkrete problemstillinger. På den baggrund er der på mange juridiske områder fremkommet en klar praksis for, hvordan sager skal bedømmes og udmåles.²³ Det er dog vigtigt at understrege, at domstolene altid skal foretage en individuel vurdering af hver enkelt sag, men skal inddrage fortolkningsbidrag fra sammenlignelige sager.

Domme fra Højesteret har en høj præjudikatsværdi, hvilket betyder, at afgørelser afsagt af Højesteret skal vægtes højere end lands- og byretsafgørelser, såfremt der foreligger divergerende udfald i dommene.²⁴ Langt de fleste sager ender dog i landsretten, hvorfor meget af den retspraksis, der er genstand for analysen, vil komme fra landsretten.

---

²¹ Tvarnø & Denta. (2015). *Få styr på metoden* s. 72

²² D. Tvarnø, C. & Nielsen, R. (2017). *Retskilder og retsteorier* (5. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 66

²³ Jarle Christensen, M., Rothmar Herrmann, J. m.fl. (2021). *De juridiske metoder: 10 bud*. (1. udgave). Hans Reitzels Forlag, s. 24

²⁴ Munk-Hansen, C. (2018). *Retsvidenskabsteori*, s. 318

Afhandlingens analyse bygger på retspraksis fra Umbrella-sagerne. Derudover er der inddraget andet relevant sammenligneligt retspraksis, for at belyse afhandlingens problemformulering fyldestgørende. I henhold til ovenstående afsnit 5.2.1²⁵ med dommes præjudikatsværdi har afhandlingen inddraget to væsentlige Højesteretsafgørelser fra Umbrella-sagskomplekset. Inddragelsen af disse afgørelser har stor betydning, idet de skaber en retstilstand for efterfølgende sager. Der er derfor inddraget både byrets- og landsretsafgørelser i analysen, og i den forbindelse undersøgt om afgørelserne fra disse instanser følger de afsagte Højesteretsafgørelser med høj præjudikatsværdi. Af hensyn til afhandlingens størrelse og omfang har det dog ikke været muligt at inddrage alt retspraksis på området, hvorfor afhandlingen har medtaget den mængde retspraksis, som forfatterne har vurderet nødvendigt for at sikre en fuldstændig analyse af området. Analysen bygger i særdeleshed på en fortolkning af argumentationen fra Højesteretsafgørelserne, idet de har dannet præcedens for de efterfølgende afgørelser.

5.2.3. Ulovbestemt ret

Den ulovbestemte ret er udviklet gennem retspraksis over en længere periode, og kan for eksempel være lighedsgrundsætningen og berigelsesgrundsætningen, der anvendes i afhandlingen.²⁶ Særligt erstatningsretten er ulovbestemt og udviklet gennem retspraksis. Erstatningsansvarsloven indeholder hovedsagligt bestemmelser om erstatningsudmålingen, for eksempel EAL § 26 om tortgodtgørelse, men det er henlagt til domstolene at udvikle praksis for, hvad der kan anses for en retsstridig krænkelse, og hvor meget der skal udmåles i erstatning. Den ulovbestemte ret bliver således væsentlig, når loven som retskilde ikke har taget stilling til det konkrete juridiske problem, som domstolene er tvunget til at tage stilling til. Således ses det, at domstolene støtter deres afgørelse på uskrevne retsgrundsætninger, principper og andre ulovbestemte hensyn.²⁷

Det fremgår dog ikke direkte af afgørelserne, at domstolene for eksempel anvender berigelsesgrundsætningen og lighedsgrundsætningen, men udledes på baggrund af domstolenes argumentation og afgørelser. Dermed kan der opstå en potentiel fejkilde, idet det beror på forfatterens fortolkning, at ulovbestemt ret danner grundlag for afgørelsernes udfald. Fortolkningen er dog underbygget af argumenterne fra domstolene, hvorfor risikoen for fejlslutninger minimeres.

---

²⁵ 5.2.1. Lovgrundlaget

²⁶ Christensen, Herrmann, m.fl. (2021). *De juridiske metoder: 10 bud.*, s. 24.

²⁷ Christensen, Herrmann, m.fl. (2021). *De juridiske metoder: 10 bud.*, s. 40

5.2.4. Faglitteratur

Afhandlingen har også anvendt faglitteratur til at belyse problemstillingerne. Faglitteraturen er primært anvendt i de kontekstskabende afsnit for at skabe en forståelse og baggrund for afhandlingens analyse. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at lærebøger og artikler ikke kan anses som en retskilde, også selvom de omhandler juridiske problemstillinger.²⁸ Faglitteratur er et udtryk for forfatterens egen fortolkning og opfattelse af det pågældende juridiske område, og kan derfor ikke udgøre en juridisk hjemmel.²⁹ Når det dermed er fastslået, at litterære værker og artikler ikke udgør en retskilde, kan det alligevel forsvares at anvende i afhandlingen, da forfatterne har opbygget værket ud fra et metodisk studie af anderkendte retskilder.³⁰

5.2.5. Rigsadvokatens meddelelse

Rigsadvokatens meddelelse om digitale sexkrænkelser er anvendt i afhandlingen og anses for at være en vejledning. Vejledninger udstedes uden hjemmel, og har til formål at orientere nærmere om konkrete reglers indhold. Derudover fungerer vejledninger som en uddybende hjælpende hånd, idet de indeholder retningslinjer for fortolkning af loven. Vejledningerne skal således præcisere og gøre det nemmere at håndtere lovgivningen, men kan samtidigt ikke udvide anvendelsesområdet for den lov, som vejledningen omhandler.³¹

5.2.6. Hjemmesider

Afhandlingen har anvendt internethjemmesider i de afsnit, der skal skabe en grundforståelse for Umbrella-sagerne. Det bemærkes at hjemmesider ikke udgør en retskilde, og de er alene anvendt for at skabe et generelt overblik over sagernes omfang, og en generel baggrundsviden. Forfatterne har forholdt sig kritisk til de forfattere, der står bag publiceringen af teksten på hjemmesiden, og vurderet at

---

²⁸ Tvarnø & Denta. (2015). *Få styr på metoden* s. 53

²⁹ Evald & Schaumburg-Müller. (2004). *Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære* s, 237-238

³⁰ Munk-Hansen, (2018). *Retsvidenskabsteori*, s.372 ff.

³¹ Evald (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab*, s. 37

kilderne kan anses som pålidelige. Hjemmesider er generiske, hvorfor det er angivet, hvornår disse er besøgt, i henhold til den information som er anvendt derfra.

6. Digitale sexkrænkelser

I forbindelse med den øgede digitalisering er en lang række kriminalitet også blevet digitalt, og antallet af anmeldelser med digitale krænkelser er de sidste år steget. Kriminalitet såsom chikane, injurier, afpresning, trusler, stalking, nedværdigende udtalelser og misbrug af privatoplysninger er rykket på internettet. En af de mest omtalte former for digitale krænkelser, i nyere tid, er de digitale sexkrænkelser.³²

Digitale sexkrænkelser blev tidligere kaldet hævnporno.³³ Juridisk er der ikke en definition for digitale sexkrænkelser, da det hverken fremgår af straffeloven eller retspraksis, men det er forenklet sagt ulovlig billedeling. Det er typisk situationer, hvor den forurettede får delt nogle meget intime billeder såsom nøgenbilleder, eller billeder og videoer af seksuel karakter.³⁴ Materialet bliver typisk delt, uden den forurettedes samtykke, i private eller offentlige forum gennem internettet, mobiltelefoner og lignende.³⁵

7. Tort

Godtgørelse for tort ydes til forurettede i situationer, hvor denne har fået krænket sin frihed, fred, ære eller person. Forurettede bliver således tilkendt en kompensation for den ydmygelse eller krænkelser denne har været udsat for.³⁶ Der fremgår følgende definition af tort i Straffelovrådets Betænkning 1971 nr. 601 om privatlivets fred:

”»Tort« er krænkelser af selv- og æresfølelsen, d.v.s. en persons opfattelse af eget værd og omdømme. Krænkelserformen kan være sigtelser og ringeagtstringer (injurier),

---

³² <https://digitaltansvar.dk/fokusomraader/digitale-krænkelser/> (besøgt den 18. maj 2022)

³³ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser - CIR1H nr. 9346 af 01/04/2022, s. 1

³⁴ Folketingstidende 2017/18, L 115, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, s. 4

³⁵ <https://sikkerdigital.dk/borger/naar-skaden-er-sket/har-du-vaeret-udsat-for-digital-sexkraenkelse#> (18. maj 2022)

³⁶ Baade, N. & Krøger Pramming, M. (2017). *Lærebog i personskadeerstatning*. (1. udgave), Karnov Group, s. 113 f.

fredskrænkelser, f.eks. brud på brevhemmeligheden, offentlig meddelelse om privatlivet tilhørende forhold eller frihedskrænkelser, herunder kønsfrihedsforbrydelser.”³⁷

Med andre ord er tort en sjælelig krænkelse af forurettede, som virker nedsættende for dennes omdømme.³⁸ Tortgodtgørelsen tilkendes ofte i tilfælde, hvor forurettede har været udsat for frihedsberøvelse, voldtægt, incest, blufærdighedskrænkelser og lignende. Den tilkendes også i sager med digitale sexkrænkelser, hvor forurettedes selvfølelse og ære er blevet krænket.³⁹

7.1. Erstatningsansvarsloven § 26

I erstatningsansvarsloven findes hjemlen til tort i § 26. Bestemmelsens stk. 1 har følgende ordlyd:

”§ 26 Stk. 1. Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.”

Efter bestemmelsens stk. 1 fremgår det af ordlyden, at den ansvarlige for den retsstridige krænkelse skal betale den forurettede godtgørelse for tort. EAL § 26, stk. 1 er den nutidige version af den tidligere bestemmelse i ikrafttrædelsesloven til straffelovens § 15, stk. 1.⁴⁰ § 15 i ikrafttrædelsesloven blev ændret ved lov nr. 89 af 29. marts 1972, hvor bestemmelsen fik følgende formulering i stk. 1 og 2:

”§ 15 Stk. 1. Den, som efter dansk rets erstatningsregler er ansvarlig for krænkelse af en andens legeme eller frihed eller for retsstridig krænkelse af hans fred, ære eller person i øvrigt, skal foruden at yde erstatning for økonomisk skade eller tab betale den forurettede en godtgørelse for lidelse, tort, ulempe, lyde og vansir samt for forstyrrelse eller ødelæggelse af stilling og forhold.

---

³⁷ Straffelovsrådets betænkning nr. 601/1971 om privatlivets fred

³⁸ Kristoffersen, S. (2018). *Kend erstatningsreglerne*. (1. udgave). Samfundslitteratur, s. 164

³⁹ Kristoffersen, (2018). *Kend erstatningsreglerne*. side 74 f.

⁴⁰ Lov nr. 127 af 15/04/1930 – Lov om ikrafttrædelse af borgerlig straffelov m.m.

⁴¹ Gomard, B. & Wad, D. (1986). *Erstatning og godtgørelse*. (1. udgave). G.E.C Gads Forlag, s. 157 f.

*Stk. 2. Godtgørelsens størrelse fastsættes under hensyn til krænkelsens grovhed, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrig.*⁴²

Før ikrafttrædelseslovens § 15 var tortgodtgørelsen ikke obligatorisk, men dette blev ændret ved lov nr. 89 af 29. marts 1972.⁴³ Efter den dagældende bestemmelse i ikrafttrædelseslovens § 15⁴⁴ kunne den ansvarlige for krænkelsen dømmes til at betale den forurettede erstatning for økonomisk tab, men ligeledes en godtgørelse for tort.⁴⁵ Indtil ændringen i 1972 var det frivilligt at anvende tortgodtgørelse, og inden lovændringen var det ligeledes en betingelse, at krænkelsen var strafbar. I dag er det blot en betingelse, at krænkelsen er retsstridig.⁴⁶

Efter godtgørelsesreglen blev gennemført i erstatningsansvarsloven blev reglerne om godtgørelse for ”lidelse” i den daværende ikrafttrædelseslovs § 15 gennemført i EAL § 3 som svie og smerte, ”ulempe lyde og vansir” blev gennemført som mén godtgørelse i EAL § 4 og ”tort” i EAL § 26.⁴⁷

Godtgørelse efter erstatningsansvarsloven er betinget af, at der først og fremmest foreligger en retsstridig handling og samtidig også, at forurettede har været udsat for en vis skadevirkning. Ved ”retsstridig” skal det forstås, at der skal være foretaget en culpøs handling.⁴⁸ Skadevirkningen skal have en vis grovhed, således at der rent faktisk er sket en krænkelse af forurettedes selv- eller æresfølelse.⁴⁹ Bevisbyrden for at der sket en krænkelse, som er omfattet af EAL § 26, påhviler forurettede selv.⁵⁰

7.1.1. Godtgørelsesniveau

Ved tortgodtgørelse er der, modsat erstatning, ikke sket et tab eller en økonomisk skade. I stedet tilkendes forurettede en kompensation for den krænkelse af eget værd og omdømme, der har fundet sted. Det kan derfor være vanskeligere at opgøre en godtgørelse, da der ikke skal kunne dokumenteres

---

⁴² Lov nr. 89 af 29/03/1972 om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., af lov om rettens pleje og af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse.

⁴³ Baade, N. & Krøger Pramming, M. (2017). *Lærebog i personskadeerstatning*. Karnov Group, s. 114

⁴⁴ Lov nr. 127 af 15/04/1930 – Lov om ikrafttrædelse af borgerlig straffelov m.m.

⁴⁵ Møller, Wiisbye & Høj, (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer*, s. 859 ff.

⁴⁶ Møller, Wiisbye & Høj, (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer*, s. 861

⁴⁷ Møller, Wiisbye & Høj, (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer*, s. 860

⁴⁸ Møller, Wiisbye & Høj, (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer*, s. 861 f.

⁴⁹ Baade & Pramming, (2017). *Lærebog i personskadeerstatning*, s. 114

⁵⁰ Møller, Wiisbye & Høj, (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer*, s. 863

et økonomisk tab, som hændelsen har medført skadelidte.⁵¹ Har krænkelsen også medført et økonomisk tab, skal der ligeledes betales erstatning for dette, efter de almindelige erstatningsretlige regler.⁵²

Ved godtgørelse bliver beløbet begrundet i ydmygelsen, hvor der er en række elementer, der kan tillægges vægt.⁵³ Da det beror på domstolenes afvejning, af de konkrete omstændigheder i hver enkelt krænkelsessag, har retspraksis en stor betydning for godtgørelsesniveauet, da det udvikler sig gennem domstolenes praksis.⁵⁴

Ved revisionen af EAL § 26 i 2001 blev stk. 2, 1. pkt. indsat, for at forhøje godtgørelsen i sædelighedsforbrydelser.⁵⁵ I henhold til bemærkningerne fremgår det, at ændringen som udgangspunkt skulle medføre en fordobling af godtgørelsesniveauet i forhold til det hidtidige niveau.⁵⁶ I 2018 blev bestemmelsen nyaffattet ved lov nr. 140 af 28. februar 2018. Ændringen medførte, at der ved fastsættelsen af godtgørelse skal lægges vægt på, om forurettede er under 18 år. Lovændringen indebar også, at godtgørelsesniveauet ved seksuelle krænkelser skulle forhøjes i forhold til det dagældende niveau.⁵⁷ Ved lov nr. 1719 af 27. december 2018 blev der i stk. 2 indført et 2. og 3. pkt. Ændringerne trådte i kraft den 1. januar 2019, og bestemmelsens stk. 2 nu har følgende ordlyd:

”Stk. 2. Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24, herunder at krænkelsen er begået over for en person under 18 år. Det samme gælder, hvis krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 27. Dette gælder dog ikke de overtrædelser, der er nævnt i straffelovens §§ 266-266 b”

---

⁵¹ Folketingstidende 2017/18, L 31, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, s. 10

⁵² U 2020.2319 Ø

⁵³ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 376 f.

⁵⁴ Folketingstidende 2018/19, L 20, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medicansvarsloven, s. 39

⁵⁵ Lov nr. 463 af 07/06/2001: Lov om ændring af lov om erstatningsansvar, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v.

⁵⁶ L 143 Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar. Folketingstidende 2000-01 (2. samling), tillæg A, s. 3521

⁵⁷ Folketingstidende 2017/18, L 31, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, s. 13

2. og 3. pkt. blev indført for at forhøje godtgørelsesniveauet i sager om freds- og æreskrænkelser, herunder bestemmelsen i STRFL § 264 d.⁵⁸ Dette skete med en begrundelse om, at det kan indebære alvorlige privatlivskrænkelser, og der, på grund af den øgede digitalisering, er stor sandsynlighed for, at oplysningerne hurtigt spredes til mange mennesker, og det kan være svært at få materialet slettet igen. Der blev lagt vægt på, at det har betydelige skadevirkninger for den forurettede, og det kan være ”meget ødelæggende for det enkelte individ.” I henhold til lovbemærkningerne til lovforslaget skulle dette medføre ”en tredobling af tortgodtgørelsesniveauet for freds- og ærekrænkelser efter erstatningsansvarsloven.” Det fremgår af bemærkningerne, at ud fra en undersøgelse af retspraksis varierede godtgørelserne typisk mellem 10.000-100.000 kr. Justitsministeriet ønskede at skærpe godtgørelsesniveauet, med baggrund i ”at det nuværende tortgodtgørelsesniveau i sager om freds- og ærekrænkelser er for lavt og ikke i tilstrækkelig grad afspejler den krænkelse af offeret, der finder sted, og de konsekvenser, disse krænkelse[r] kan påføre offeret.” Selvom der ikke er fastsat noget minimumsbeløb for fastsættelsen af tortgodtgørelse, forudsættes det, at godtgørelsen ikke må være urimeligt lav, så den virker stødende for den forurettede.⁵⁹

Som det fremgår af stk. 2, kan det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges betydning, at straffelovens kapitel 23, 24 og 27 er overtrådt. Kapitel 24 i straffeloven omhandler seksualforbrydelser, og omfatter blandt andet STRFL § 232 om blufærdighedskrænkelser og STRFL § 235 om børnepornografi. Kapitel 27 omhandler freds- og æreskrænkelser, hvor STRFL § 264 d om videregivelse af billeder vedrørende private forhold og billeder, der kan forlanges unddraget en bredere offentlighed, indgår. Det bliver derved tillagt vægt ved fastsættelsen af godtgørelsen, at straffelovens bestemmelser er overtrådt, herunder de bestemmelser, som anvendes i de fleste sager om digitale sexkrænkelser. Herudover får det også betydning, at krænkelsen er begået over for en person under 18 år.

I daværende § 15, stk. 2 i ikrafttrædelsesloven fremgik det, at godtgørelsen skulle fastsættes under hensyn til ”krænkelsens grovhed, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt.”⁶⁰ Denne ordlyd blev ikke medtaget i erstatningsansvarsloven, men det fremgik af lovforslaget, at der ikke var tilsigtet nogen ændring ved udmåling af godtgørelse.⁶¹ Ved ”krænkelsens grovhed” skal der ikke kun

---

⁵⁸ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 409

⁵⁹ Folketingstidende 2018/19, L 20, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medicansvarsloven, s. 38

⁶⁰ Lov nr. 89 af 29/03/1972 om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., af lov om rettens pleje og af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse.

⁶¹ Folketingstidende 1983/84, L 7, (2. samling), tillæg A: Forslag til lov om erstatningsansvar, spm. 123.

tage hensyn til krænkelsernes objektive omfang, men også subjektive, såsom hvem forurettede er. Under ”*handlingens beskaffenhed*” er det skyldgraden og måden krænkelsen er sket på, som kan have betydning. Ved de ”*øvrige omstændigheder*” kan det blandt andet tillægges vægt om krænkelsen er sket for vindings skyld og parternes økonomiske forhold.⁶²

EAL § 26 overlader dermed domstolene et vidt skøn ved udmålingen af godtgørelsesniveauet ved digitale sexkrænkelser, da niveauerne ikke er reguleret i loven eller bemærkningerne hertil. Der er dog i forarbejderne fremsat bemærkninger til, hvad der kan tillægges vægt ved bedømmelsen af godtgørelsesniveauet. EAL § 26 har et meget bredt anvendelsesområde, da der i lovbemærkningerne kun er brede formuleringer af, hvad der kan tillægges vægt. Det er således lovgivers hensigt, at niveauerne og elementerne, som domstolene tillægger vægt, bliver udviklet gennem domstolenes praksis.⁶³

Efter EAL § 15, stk. 3 udmåles godtgørelsen i overensstemmelse med de regulerede beløb, som gælder på forfaldstidspunktet, altså tidspunktet, hvor beløbet kan kræves betalt efter EAL § 16, stk. 1.⁶⁴ Dette medvirker også, at godtgørelsesniveauerne ikke stagnerer.⁶⁵ Da EAL § 26 forrentes efter reglerne i EAL § 16 forrentes godtgørelsen en måned efter tidspunktet, hvor krænkeren har været i stand til at indhente de oplysninger, som skal bruges til at bedømme godtgørelsesbeløbets størrelse.⁶⁶

8. Retsgrundsætninger

8.1. Generelt om principper/grundsætninger

Retsprincipper eller retsgrundsætninger er synonyme for hinanden, og der eksisterer ikke nogen klar definition på, hvad en retsgrundsætning egentlig er.⁶⁷ Juridisk ordbog har dog opsat en definition på, hvad almindelige retsgrundsætninger helt overordnet indebærer:

---

⁶² Straffelovsrådets betænkning nr. 601/1971 om privatlivets fred, s. 73 ff.

⁶³ Folketingstidende 2018/19, L 20, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medicansvarsloven, s. 39

⁶⁴ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 376 f.

⁶⁵ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 409

⁶⁶ Møller, Wiisbye & Høj, (2020). *Erstatningsansvarsloven med kommentarer*, s. 927 f.

⁶⁷ Evald, (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab*, s. 77

”Betegnelse for retsregler eller retlige principper, der med eller uden støtte i lovgivningen efterhånden udvikles i retspraksis og fastsætter nogle grundlæggende principper på det givne område, som f.eks. anerkendelseslæren, culpareglen, forhandlergrundsætningen, berigelsesgrundsætningen, lighedsgrundsætningen og principperne om proportionalitet. Er de almindelige grundsætninger udviklet gennem retspraksis, bliver de undertiden kodificeret lovgivning, men den detaljerede udformning af principperne vil da også forsat være overladt til retspraksis.”⁶⁸

Retsgrundsætninger kan opdeles i to grupper: de generelle retsgrundsætninger, med et bredt anvendelsesområde, og de specielle retsgrundsætninger, der anvendes på et mere afgrænset retsområde.⁶⁹ Retsgrundsætningerne anvendes af domstolene, når det ikke er muligt at støtte afgørelsen på en fastsat lovhjemmel eller klar retspraksis.⁷⁰

Selvom retsgrundsætningerne er uskrevne og udviklet gennem retspraksis, skal en retsgrundsætning betragtes som en bindende retskilde, der ikke kan tilsidesættes.⁷¹ Da retsgrundsætningerne er uskrevne retskilder, kan det medføre problemer, da der ikke er en ordlyd at tage udgangspunkt i.⁷² Nogle grundsætninger er dog så generelle og af ældre dato, at de med tiden er behandlet indgående i litteraturen og retspraksis, og det giver på den måde et mere sikkert fortolkningsbidrag til, hvad indholdet mere præcist dækker over. Dette gælder for eksempel lighedsgrundsætningen, som denne afhandling blandt andet har fokus på.⁷³

Retsgrundsætningerne fungerer som et bindeled mellem ret og moral, og kan anvendes på konkrete juridiske problemstillinger.⁷⁴ Retsgrundsætninger er en mere fleksibel retskilde, som lettere kan anvendes på nye situationer, der ikke var forudset på et tidligere tidspunkt.⁷⁵ Derudover anvendes de udfyldende i forhold til tvivl ved retsreglers fortolkning. De har også en vejledende funktion for

---

⁶⁸ Von Eyben, Bo. (2016). *Juridisk ordbog* (14. udg.). Karnov Group, s. 45

⁶⁹ Evald, (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab*, s. 78

⁷⁰ Evald, (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab* s. 88

⁷¹ Hamer & Schaumburg-Müller, (2020). *Juraens verden: Metoder, retskilder og discipliner* s. 196

⁷² Christensen, Herrmann, m.fl. (2021). *De juridiske metoder: 10 bud*. s. 143

⁷³ Christensen, Herrmann, m.fl. (2021). *De juridiske metoder: 10 bud*, s. 146

⁷⁴ Dalberg-Larsen, Lemann Kristiansen, m.fl. (2004). *Om retsprincipper*. (1. udgave). Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 34

⁷⁵ Dalberg-Larsen, Kristiansen, m.fl. (2004). *Om retsprincipper*, s. 38

retsudviklingen, hvilket blandt andet betyder, at tidligere ulovbestemte retsgrundsætninger kan indtages og lovfæstes ved udarbejdelse af ny lovgivning.⁷⁶

8.2. Lighedsgroundsætningen

Lighedsgroundsætningen er en generel retsgrundsætning, der finder anvendelse på tværs af de forskellige retsområder, og helt konkret betyder, at lige skal behandles lige.⁷⁷

Den juridiske ordbog definerer lighedsgroundsætningen således:

”I forvaltningsretten antages at gælde en generel lighedsgroundsætning, således at det ikke er lovligt at behandle ensartede sager retligt forskelligt, mens grundloven kun indeholder forbud mod specifikke former for forskelsbehandling [...]”⁷⁸

Lighedsgroundsætningen skal sikre retssikkerheden, hvor lige behandles lige. Det ligger dermed umiddelbart forholdsvis fast, hvad lighedsgroundsætningen indebærer.⁷⁹ Lighedsgroundsætningen betyder dog også, at man ikke kan forvente at blive behandlet lige, såfremt man ikke opfylder de fastsatte kriterier herfor. Det er dog sikkert, at lighedsgroundsætningen skal sikre en lige behandling, når de samme relevante fakta for bedømmelsen foreligger.⁸⁰

8.3. Berigelsesgroundsætningen

Erstatningsretten indeholder en generel groundsætning, som indebærer at *”[s]kadelidte skal stilles i økonomisk samme situation, som før skadens indtræden.”*⁸¹ Dette betyder helt konkret, at skadelidte skal have dækket det økonomiske tab, der kan dokumenteres, at denne har lidt. Derudover indebærer det, at erstatningen ikke må medføre en berigelse – et såkaldt berigelsesforbud, der er fastsat i berigelsesgroundsætningen.

---

⁷⁶ Dalberg-Larsen, Kristiansen, m.fl. (2004). *Om retsprincipper*, s. 128 ff.

⁷⁷ Christensen, Herrmann, m.fl. (2021). *De juridiske metoder: 10 bud*, s. 141-142.

⁷⁸ Von Eyben, (2016). *Juridisk ordbog*, s. 291

⁷⁹ Evald, (2020). *Juridisk teori, metode og videnskab*, s. 79

⁸⁰ Munk-Hansen, (2018). *Retsvidenskabsteori*, s. 233

⁸¹ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 361

Juridisk ordbog definerer berigelsesgrundsætningen således:

*”Romerretligt princip om, at en person, der uden grund er blevet beriget på en andens bekostning, skal afgive berigelsen til den tablidende, for så vidt den endnu er i behold ved sagsanlægget [...]. Uden for disse lovhjemlede tilfælde kan der i visse tilfælde opstå berigelseskrav, f.eks. i forbindelse med frembringelse, men det er tvivlsomt, om der kan opstilles en almindelig berigelsesgrundsætning, og om det har noget betydning, idet spørgsmålet er, hvornår en berigelse skal anses for »ugrundet« ”.*⁸²

Berigelsen er forholdsvis nem at få overblik over, når der er sket en dokumenterbar tingsskade. Her vil skadelidte alene få erstattet genstandens værdi, såfremt den rent faktisk har en økonomisk værdi. På områder, hvor der ikke er lidt nogen direkte dokumenterbar økonomisk skade, kan det dog være vanskeligere at opgøre hvilket beløb, skaden økonomisk set skal dækkes ind med. Dette gælder for eksempel ved digitale sexkrænkelser og voldtægter, hvor skadelidte ikke har lidt et økonomisk tab, men har været udsat for en krænkelse, som skal kompenseres. I modsætning til erstatning anses tortgodtgørelsen i EAL § 26 for en dækning af ikke-økonomisk skade.⁸³ Helt overordnet kan tort anses for en slags økonomisk berigelse, da skadelidte ikke har haft et direkte økonomisk tab som følge af krænkelsen, og en tortgodtgørelse vil derfor i princippet være i strid med berigelsesgrundsætningen. Selve hensynet bag tortgodtgørelsen er, at der ønskes at kompensere for den krænkelse, som den forurettede har lidt, selvom det ikke er en direkte økonomisk skade. Lovgiver kan have fastsat godtgørelsesniveauet i bemærkningerne til loven, således at godtgørelsen udmåles ud fra fastsatte retningslinjer, der er vurderet til at dække den konkrete hændelse. Der kan også opstå situationer, hvor lovgiver ikke har taget stilling til godtgørelsesniveauet i lovforarbejderne, hvilket medfører, at det er op til domstolene at fastlægge et passende niveau. Dette er blandt andet aktuelt i forbindelse med digitale sexkrænkelser. Berigelsesgrundsætningen er imidlertid ikke sat ud af spillet i disse situationer, men må stadig iagttages, således at den krænkede ikke opnår en godtgørelse, der ligger ud over det niveau, som lovgiver og domstolene har fundet passende. Såfremt beløbet klart overstiger, hvad der ellers udmåles for lignende krænkelser, vil det være i strid med både lighedsgrundsætningen og berigelsesgrundsætningen.⁸⁴

---

⁸² Von Eyben, (2016). *Juridisk ordbog*, s. 73

⁸³ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 408 f.

⁸⁴ Von Eyben & Isager, (2019). *Lærebog i erstatningsret*, s. 408 f.

9. Straffeloven

Den ansvarlige for krænkelsen skal udelukkende betale forurettede godtgørelse, når der er begået en retsstridig handling. Det er ikke et krav, at handlingen er strafbar, men handlingen skal som minimum kunne betegnes som culpøs.⁸⁵ Det er således ikke et krav, at straffeloven skal være overtrådt for at opnå en godtgørelse for tort. Det ses imidlertid typisk i sager om digitale sexkrænkelser, at der er sket en overtrædelse af straffelovens bestemmelser – især STRFL § 232 om blufærdighedskrænkelse, STRFL § 264 d om uberettiget videregivelse af private billeder vedrørende en anden persons private forhold, eller billeder af denne, under omstændigheder, som åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden samt STRFL § 235 omhandlende videregivelse af børnepornografi. Anvendelsen af bestemmelserne afhænger af, hvilken karakter krænkelsen har. Såfremt forurettede er under 18 år, vil domstolen som udgangspunkt anvende STRFL § 235. når der er tale om pornografisk materiale. Hvis der ikke er tale om pornografisk materiale, vil STRFL §§ 232 og 264 d i stedet anvendes. Man vil ligeledes anvende STRFL §§ 232 og 264 d, hvis forurettede er over 18 år.⁸⁶

10. Umbrella-sagskomplekset

Umbrella-komplekset omhandlede en omfattende række sager, hvor mere end 1.000 personer, hovedsageligt unge, blev sigtet for videredeling af pornografiske optagelser af to forurettede unge på 15 år. Videoerne var via internettet blevet delt med over 5.000 personer. Sagskomplekset blev kaldt ”Umbrella”, fordi den bredte sig ud som en paraply, da en deling førte til endnu flere nye delinger.⁸⁷

I foråret 2015 tog den forurettede pige hjem til den forurettede dreng, hvor flere af hans venner var til stede. De to forurettede dyrkede sex, hvilket blev optaget og delt på nettet efterfølgende. Optagelserne var særligt groteske, da den forurettede pige blandt andet fik stukket en række genstande op i sine kønsdele.

Delingerne finder hovedsageligt sted på Facebooks chatprogram, Messenger. Et år senere bliver to unge drenge idømt bøder på 2.000 kr., fordi de har delt videoen. Den forurettede kvinde bliver i 2017 tilkendt en erstatning på 30.000 kr., som de to drenge skulle betale hende for delingen. I 2019 fik hun

---

⁸⁵ Baade & Pramming, (2017). *Lærebog i personskadeerstatning*, s. 114

⁸⁶ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser - CIR1H nr. 9346 af 01/04/2022, s. 5 ff.

⁸⁷ <https://avisendanmark.dk/artikel/fakta-umbrella-sagen-har-sin-begyndelse-i-2015> (besøgt den 18. maj 2022)

yderligere 30.000 kr. i erstatning, fordi de filmede. I 2017 opdagede Facebook, at videoerne blev spredt, og de kontaktede herefter politiet. I starten af 2018 oplyste politiet, at over 1.000 unge vil blive sigtet i sagen, for at have delt de krænkende videoer, og i 2019 og 2020 blev der sigtet endnu flere personer. Der blev rejst en række prøvesager for at fastslå, hvordan sagerne skulle føres og vurderes. I en lang række af sagerne blev den forurettede pige og den forurettede dreng tilkendt godtgørelse, men i 2020 afviste Højesteret i seks af sagerne at tilkende godtgørelse, med den begrundelse at det samlede erstatningsniveau var for højt.⁸⁸

Til og med 2021 havde over 900 personer fået enten en bøde eller betinget fængsel for at have delt det krænkende materiale. Få sigtede fik en ubetinget fængselsstraf. I omtrent fire ud af ti sager blev sigtede dømt efter STRFL § 235 for at have delt børneporno. Ved bedømmelsen blev der lagt vægt på, hvilke versioner af videoerne, som var delt, da det havde betydning, om det var muligt at identificere de forurettede, og om krænkeren, som delte, var klar over, eller burde være klar over, at de afbildede personer var under 18 år.⁸⁹

Umbrella-sagerne vil danne rammen for analysen, hvor dommene i sagskomplekset er blevet analyseret i kronologisk rækkefølge efter sidste instans' afsigelse af dom. Dette findes hensigtsmæssigt for at belyse, hvordan domstolene har ændret retstilstanden over tid, og hvilken usikkerhed der har været i domstolenes praksis ved at håndtere sagskomplekset. I det første afsnit i analysen behandles "kompleksitet", da domstolene i begyndelsen ikke ville tage stilling til tortgodtgørelsen. Herefter behandles "lighedsgroundsætningen", da der i den efterfølgende periode blev tilkendt godtgørelse, efter Højesteret i U 2019.1232 H fastlagde udgangspunktet for godtgørelsen. Senere satte Højesteret i U 2020.3922 H et loft for godtgørelserne, idet domstolen vurderede, at de forurettede havde opnået en utilsigtet berigelse – denne del af analysen er derfor kaldt "berigelsesgrundsætningen".

---

⁸⁸ <https://avisendanmark.dk/artikel/fakta-umbrella-sagen-har-sin-begyndelse-i-2015> (besøgt den 18. maj 2022)

⁸⁹ <https://avisendanmark.dk/artikel/n%C3%A6sten-500-d%C3%B8mt-for-b%C3%B8rneporno-i-k%C3%A6mpe-sag-om-unges-deling> (besøgt den 18. maj 2022)

11. Udfordringer ved Umbrella-sagskomplekset

Da Umbrella-sagerne startede ved domstolene, fulgte der en række udfordringer med. En af de grundlæggende udfordringer ved komplekset var, om hver deling skulle anses for en individuel krænkelse, eller om alle delinger skulle anses som én samlet krænkelse.

Hvis hver deling bliver anset som en individuel krænkelse, medfører det, at godtgørelsen kan udmåles individuelt, uden at tage hensyn til, hvad der eventuelt kunne være tildelt den forurettede tidligere, men også uden at tage hensyn til, hvad den forurettede kan blive tilkendt i senere sager. Dette er begrundet ud fra betragtningen om, at hver deling er en krænkelse i sig selv, og er dermed ikke forbundet til den situation, at andre også kan dele videoerne og dermed krænke den forurettede.

Såfremt delingerne bliver anset som én samlet krænkelse, medfører det, at godtgørelsen skal udmåles ud fra alle de delinger, der er foretaget tilsammen, uanset at der er tale om mange individuelle gerningsmænd. Når delingerne anses for én samlet krænkelse, er det muligt for domstolene at anse krænkelsen for fuldt ud kompenseret, når den forurettede er tilkendt det niveau af godtgørelse, som findes passende. Herefter kan der ikke tilkendes mere, idet efterfølgende delinger anses for at være en del af den samlede krænkelse, som allerede er kompenseret.

Udfordringen med én samlet eller flere individuelle krænkelse har betydning for hver enkelt sag, hvor der foretages delinger. Derfor er problemstillingen behandlet løbende gennem afhandlingens analyse, hvor det er fundet relevant at udlede domstolenes synspunkter. Afhandlingen vil på den baggrund undersøge en række underproblemstillinger i forlængelse af problematikken om én eller flere krænkelse. Først vil der blive foretaget en kronologisk analyse af udviklingen i Umbrella-sagskomplekset. Derefter vil der, på baggrund af Højesterets udtalelser i en af Umbrella-sagerne, blive foretaget en sammenligning med fysiske krænkelse, herunder gruppevoldtægt, hvor problematikken med en eller flere krænkelse findes relevant. Afsnittet vil til sidst samle op på resultaterne af analysen af én eller flere krænkelse.

11.1. Forholdet mellem ligheds- og berigelsesgrundsætningen

11.1.1. Komplexitet

Da Umbrella-sagerne brød ud var domstole ikke gearede til at håndtere et så stort sagskompleks, der blev ved med at sprede sig til flere og flere mennesker. For at illustrere den usikkerhed, der opstod i forbindelse med sagskomplekset, er retstilstanden i dette underafsnit analyseret frem til den Højesteretsafgørelse, der blev afsagt i 2019, som blev en rettesnor for tilkendelse af tortgodtgørelse i fremtidige sager.⁹⁰

De første sager var, som påpeget ovenfor, præget af en stor grad af usikkerhed. I U 2018.2438 V, som var en af de første sager, havde den tiltalte delt videoerne i fem tilfælde, over en periode på fem måneder. Den forurettede pige i videoerne nedlagde påstand om godtgørelse på 100.000 kr., mens den forurettede dreng nedlagde påstand om godtgørelse på 75.000 kr. Den tiltalte nægtede sig skyldig, og anmodede subsidiært om at henskyde godtgørelsesspørgsmålene til et civilt søgsmål, og mere subsidiært om at godtgørelserne skulle fastsættes til et lavere beløb, som betales in solidum med de øvrige sigtede i sagskomplekset. Sagen blev først prøvet i byretten, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af STRFL § 235. Der blev tilkendt en godtgørelse på 10.000 kr. til den forurettede pige, hvor domstolen lagde vægt på, at der var sket en retsstridig krænkelse af hende, idet hun ikke havde samtykket til udbredelsen af videoen, hvilket berettigede til en godtgørelse.

Byretten afviste at tilkende den forurettede dreng en godtgørelse, og kom med følgende begrundelse herfor:

”[Den forurettede dreng] ses kun perifert på videoptagelsen, og han må anses for vanskeligt identificerbar herpå. Retten finder efter de foreliggende oplysninger herefter ikke grundlag for at tilkende denne forurettede en godtgørelse for tort, jf. erstatningsansvarslovens § 26”.

Domstolen lagde dermed vægt på, at den forurettede dreng ikke var udsat for en retsstridig krænkelse, der kunne berettigede til en tortgodtgørelse, fordi han kun vanskeligt kunne identificeres på videoen.

---

⁹⁰ U 2019.1232 H

Sagen i U 2018.2438 V blev anket til landsretten, hvor de forurettede gentog deres godtgørelsespåstande på henholdsvis 100.000 kr. og 75.000 kr. De erkendte dog subsidiært at ville acceptere et mindre, ikke fastsat beløb. Landsretten udtalte i afgørelsen vedrørende godtgørelsespåstandene:

”De godtgørelseskrav, som er nedlagt af bistandsadvokaterne på de forurettedes vegne, rejser spørgsmål af meget kompleks karakter. Det drejer sig om størrelsen af den samlede godtgørelse og om størrelsen af den godtgørelse, som den enkelte person, der har delt videoen, i givet fald kan pålægges, herunder spørgsmålet om solidarisk hæftelse og om betydningen af, at pigen på videoen allerede er tilkendt 30.000 kr. i godtgørelse. Under disse omstændigheder kan behandlingen af godtgørelseskravene under straffesagen ikke ske uden væsentlig ulempe, jf. retsplejelovens § 991, stk. 4, og de juridiske dommere tager derfor ikke godtgørelseskravene under påkendelse.”

Sagen fik således et andet udfald i landsretten, hvor domstolen nægtede at tilkende godtgørelse, under henvisning til, at der var tale om et spørgsmål af meget kompleks karakter. Byretten tog i deres afgørelse ikke højde for kompleksiteten af sagen, og tilkendte godtgørelsen alene ud fra den retsstridige krænkelse, som den forurettede pige var blevet udsat for. Det kan muligvis skyldes, at det endnu ikke stod klart for byretten, hvor stort sagskomplekset ville blive. Landsretten påpegede, at kompleksiteten bestod i spørgsmålet om den samlede godtgørelse, og den godtgørelse som hver enkelt tiltalte kan pålægges at betale. Derudover skulle det indgå som en del af omstændighederne, at den forurettede pige allerede var tilkendt 30.000 kr. i godtgørelse.

En lignende afgørelse findes i den utrykte dom V.L.S – 0475-18 af 31. juli 2018. Byretten tilkendte den forurettede pige 10.000 kr., mens den forurettede dreng – i modsætning til ovenstående U 2018.2438 V – tilkendtes en godtgørelse på 5.000 kr. Domstolen bemærkede i den forbindelse, at godtgørelserne var fastsat ud fra hensynet til krænkelsens grovhed og de følger som de implicerede oplevede i forbindelse med krænkelsen. Der blev redegjort for, at godtgørelsens størrelse skulle tage hensyn til krænkelsens grovhed, men også at der ved den tiltaltes handlinger næppe isoleret set var sket en yderligere skade, men at dennes delinger havde medvirket til endnu flere delinger, og derved medført at videoerne havde spredt sig i det omfang, som de havde. Byretten foretog dermed en afvejning af sagens faktum, og konstaterede, at delingen var en retsstridig krænkelse, der berettigede til

godtgørelse. I landsretten blev det afvist at behandle godtgørelsespåstandene, idet der var tale om en sag af kompleks karakter, der ikke kunne behandles uden væsentlig ulempe. Udfaldet blev således i landsretten ens med afgørelsen i ovenstående U 2018.2438 V.

I U 2018.2534 Ø blev der også nedlagt en godtgørelsespåstand på 100.000 kr. og 75.000 kr. I sagen var der foretaget tre delinger til syv personer. Byretten anerkendte, at der var nedlagt en godtgørelsespåstand, men erkendte samtidigt, at det var forbundet med for stor usikkerhed at træffe en afgørelse i sagen, og de udtalte i den forbindelse:

“Retsformanden finder ikke grundlag for under denne sag, som alene er en af de første prøvesager i et meget stort antal sager med over 1000 tiltalte, at tage stilling til bi-standsadvokaternes påstand om tortgodtgørelse på henholdsvis 100.000 kr. og 75.000 kr. til de forurettede i denne sag. Erstatningspåstanden henskydes derfor til civilt søgsmål, jf. retsplejelovens § 991, stk. 4, og § 992, stk. 1.”

Byretten begrundede derfor henvisningen af godtgørelsespåstandene til et civil søgsmål med, at sagen var en af de første sager, og at det derfor ville være forbundet med for stor usikkerhed at træffe afgørelse, når der var over 1.000 yderligere tiltalte i sagskomplekset.

Sagen blev anket til landsretten, hvor de forurettede forsøgte at få domstolen til at tage godtgørelsespåstandene under påkendelse. Landsretten afviste dog at tage stilling til godtgørelsespåstanden og udtalte:

“De nedlagte påstande om godtgørelse for tort rejser spørgsmål af kompleks karakter. Det drejer sig om størrelsen af den samlede godtgørelse og om størrelsen af den godtgørelse, som den enkelte person, der har delt videoen, i givet [fald] kan pålægges, herunder spørgsmålet om solidarisk hæftelse og om betydningen af, at forurettede efter det oplyste allerede er tilkendt godtgørelse for tort.”

Det fremgår således af citatet, at landsretten ikke ville træffe afgørelse om godtgørelsen, da spørgsmålet var, om der skulle tages hensyn til den godtgørelse, som allerede var tilkendt, samt kompleksiteten af selve fordelingen af godtgørelsen på de tiltalte.

I afgørelsen TfK 2018.855 Ø startede byretten sagen ud med at henvise godtgørelsespåstandene fra de to forurettede til et civilt søgsmål, uden nærmere begrundelse. Henvisningen af sagen betød, at byretten ikke skulle tage stilling til et meget komplekst spørgsmål angående godtgørelsespåstandene, og dermed risikere at træffe en afgørelse, som ikke havde støtte i andet retspraksis.

I de utrykte afgørelser, 2. afd. Nr. S-685-18 af 1. juni 2018, V.L.S – 0666-18 af 29. juni 2018 og Retten i Aarhus – 9-419/2018, blev det ligeledes afvist at tage godtgørelsespåstandene under påkendelse. Dette skyldes, at sagerne var en del af et større sagskompleks, hvilket domstolene fandt for usikkert at tage stilling til. Dermed blev godtgørelsespåstandene ligeledes henvist til et civilt søgsmål. Ydermere udtalte domstolene, i sagerne 2. afd. Nr. S-685-18 og V.L.S. – 0666-18, at udmålingen af tortgodtgørelserne til de forurettede skulle ses som én samlet krænkelse, hvor de mange krænker helt eller delvist måtte formodes at skulle hæfte solidarisk for godtgørelsen. Dette fik ikke direkte betydning, idet der, som påpeget ovenfor, blev afvist at tage stilling til godtgørelsespåstandene. Sagen skildrede imidlertid en vis usikkerhed omkring, hvordan sagerne skulle bedømmes – som én samlet krænkelse eller flere individuelle krænkelser.

Fælles for de afgørelser, hvor det blev afvist at tage godtgørelsespåstandene under påkendelse, var at der blev lagt vægt på, at størrelsen på godtgørelsen ikke kunne fastsættes ud fra hensynet til den samlede godtgørelse og størrelsen af den enkelte godtgørelse. På denne baggrund ses det, at domstolene allerede på dette tidspunkt anså godtgørelserne samlet.

De to sager, der i byretten tilkendte en godtgørelse, havde ikke taget i betragtning, at sagerne var af meget kompleks karakter.⁹¹ Da byretterne tilkendte en godtgørelse, havde domstolene muligvis ikke kendskab til, hvor omfattende sagskomplekset var. Dette udledes fra, at der i byretternes argumentation ikke var anført noget om hverken kompleksitet eller at den pågældende sag indgik i et stort sagskompleks. Landsretten omstødte byretsafgørelserne, og tog ikke stilling til godtgørelsespåstandene, da de fandt det alt for komplekst, taget det store omfang af sager i betragtning.

---

⁹¹ U 2018.2438 V og utrykt dom V.L.S – 0475-18 af 31. juli 2018.

På baggrund af ovenstående analyse ønskede domstolene ikke at tage stilling til godtgørelsespåstandene, da de var usikre på, hvad de skulle stille op med et så stort sagskompleks. Denne praksis blev efterfølgende ændret ved Højesterets afgørelse i U 2019.1232 H.

11.1.2. Lighedsgrundsætningen

Højesteretsdommen, U 2019.1232 H, medførte store ændringer, da domstolene i denne sag tilkendte de to forurettede tortgodtgørelse. I byretten indgik den pågældende sag som en af de udvalgte prøvesager. I afgørelsen blev tiltalte dømt efter STRFL § 235, stk. 1, ved at have videresendt videoerne via Messenger i 2016. Tiltalte delte over en måned videoen fem gange i lukkede chatgrupper til minimum 35 personer.

Byretten angav, ligesom i dommene ovenfor i afsnit 11.1.1⁹², at der ikke var grundlag for at tage stilling til bistandsadvokaternes påstande om tortgodtgørelse, på grund af mængden af sager, og påstanden blev derfor henskudt til et civilt søgsmål.

Ifølge landsretten kunne behandlingen af godtgørelseskravene ikke ske uden væsentlig ulempe, og der blev derfor, ligesom i de øvrige domme ovenfor, ikke taget stilling til godtgørelse for tort ved denne instans.

Sagen blev anket til Højesteret, hvor tiltalte kom med følgende anbringende vedrørende tortgodtgørelsen:

”Højesteret bør ikke tage spørgsmålet om tortgodtgørelse under pådømmelse. For at kunne bedømme tortgodtgørelsens størrelse er det relevant at afhøre de forurettede om de nærmere omstændigheder vedrørende videooptagelserne, herunder hvad optagelserne skulle bruges til, om der blev betalt penge for optagelserne, og om de forurettede selv har delt optagelserne eller accepteret, at de blev delt. Da afhøring af de forurettede ikke kan lade sig gøre under straffesagen, er det ikke uden stor ulempe at skulle tage stilling til en eventuel godtgørelses størrelse. Hvis de forurettede tillige har rejst krav mod de øvrige personer, der har delt videoerne, opstår der endvidere spørgsmål, om et

---

⁹² 11.1.1. Berigelsesgrundsætningen

sådan krav kan rejses over for alle disse personer, om kravets samlede størrelse, og om der er tale om solidarisk hæftelse. De forurettedes krav på tortgodtgørelse i denne sag overstiger desuden, hvad der normalt tilkendes i sådanne sager.”

Tiltalte påpegede således en del af problemstillingerne angående tortgodtgørelsen, som opstod i henhold til det omfattende sagskompleks. Det var en af tiltaltes påstande, at det ville være i strid med berigelsesgrundsætningen, da kravets samlede størrelse ville blive højt, sammenlignet med øvrig praksis.

Den forurettede pige anførte som modsvar til dette, at det var udgangspunktet, at forurettedes erstatningskrav i anledning af forbrydelsen skulle behandles under straffesagen, og at påstanden skulle behandles af den ret, som havde bedst mulighed for at bedømme erstatningsspørgsmålet. Hun påpegede desuden, at der i det konkrete sagskompleks ville være en processuel lettelse, da forurettede ellers skulle anlægge omkring 1.000 civile søgsmål. Det var yderligere forurettedes anbringende, at erstatningspåstanden ikke var så kompleks, og godt kunne ske uden væsentlig ulempe, da der i straffesagen kun var rejst et enkelt krav om tortgodtgørelse, og der ikke var tale om solidarisk hæftelse mellem flere gerningsmænd, da tiltalte havde været alene om de forhold, som der blev rejst tiltale for. Det kan derfor udledes, at forurettede anså sagskomplekset som flere individuelle krænkelse, og ikke én samlet krænkelse. Dette kan også ses i følgende udtalelse: *”Hver enkelt deling er en retsstridig krænkelse, hvorfor hun i hver enkelt sag har krav på tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26.”*

Den forurettede dreng anførte:

”Bevisførelsen for hans krav på tortgodtgørelse er beskeden. Der er ikke tale om, at han har opgjort tab eller udgifter, der kan bestrides eller forudsætter betydelig dokumentation. Der er tale om krav, som sædvanligvis bliver afgjort af domstolene under straffesager på baggrund af den rejste tiltale. Sagen angår kun de delinger, der er foretaget af T i denne sag.”

Han argumenterede for, at tortgodtgørelseskravet skulle behandles ved straffesagen, da godtgørelsen var beskeden, og at godtgørelseskravet kunne tages under påkendelse uden væsentlig ulempe for

straffesagen. Ligeledes anførtes det, at ”[d]et kan ikke tillægges afgørende betydning, at de tortgodtgørelser, som potentielt kan tilfalde ham i sagskomplekset som følge af de mange delinger, samlet set kan føre til et meget højt beløb.” Han argumenterede derfor imod, at berigelsesgrundsætningen kunne spille nogen rolle i forhold til bedømmelsen, hvilket også må være et udtryk for, at hver krænkelse skal ses som en individuel krænkelse, og ikke en samlet krænkelse.

Højesterets afgørelse blev, at der ikke var grundlag for at henvise spørgsmålet om tortgodtgørelse til et civilt søgsmål. Dette havde medført, at Højesteret fastlagde udgangspunktet for godtgørelsesniveauet, og at efterfølgende domme derfor ligeledes tog stilling til tortgodtgørelsen.

I forhold til at sagen indgik i et større sagskompleks udtalte Højesteret:

”De forurettedes ære og person er dog ikke kun blevet krænket af T, idet sagen indgår i et større sagskompleks, hvori der efter det oplyste er rejst sigtelse mod over 1.000 personer, og hvor det er konstateret, at i hvert fald den ene video, »F1«, er sendt til over 5.000 personer. Delingerne i de enkelte sager er efter det oplyste sket uafhængigt af hinanden og er foregået over en længere periode. Hver deling har muliggjort nye delinger og har været med til at forlænge krænkelsesperioden og dermed de forurettedes frygt for nye delinger; en frygt, som det næppe vil være muligt at eliminere helt på grund af den meget store spredning af de krænkende videoer, som har fundet sted.”

Højesteret kom derfor frem til, at tiltalte skulle betale godtgørelse til de to forurettede, på grund af omfanget af delingerne og at tiltalte i høj grad havde bidraget hertil. Det kan udledes af Højesterets argumentation, at de i et vist omfang så krænkelse hver for sig, da de udtalte, at delingerne var sket uafhængigt af hinanden og over en lang tidsperiode.

”Godtgørelsen må udmåles under hensyntagen til, at der ved den enkelte deling isoleret set næppe er tilført de forurettede en yderligere følelig krænkelse ud over, hvad der følger af den samlede udbredelse i øvrigt, men samtidig må det tages i betragtning, at den enkelte deling har bidraget til, at den samlede udbredelse er blevet så omfattende, som tilfældet er.”

I henhold til at videoerne var blevet så udbredte og set af så mange, anså Højesteret ikke hver eneste deling som en følelig krænkelse, men samlet set medvirkede det til størrelsen af krænkelsen, da det forlængede krænkelsesperioden og mulighed for nye delinger. Derfor blev forurettedes krænkelse mere og mere omfangsrig, da flere personer så og delte videoerne. Afslutningsvist i Højesterets begrundelse blev følgende udtalt:

”En godtgørelse må endvidere fastsættes under hensyntagen til, at andre personer, der måtte blive fundet skyldige i at videresende de samme videoklip, også kan blive pålagt at betale godtgørelse til de forurettede, ligesom der i sådanne fremtidige sager må tages hensyn til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt de to forurettede.”

Højesteret påpegede i citatet, at der skulle tages hensyn til de godtgørelser, som de forurettede allerede var tilkendt. Derudover måtte der også tages hensyn til, at der i sagerne kunne være andre skyldige, som også kunne pålægges at betale godtgørelse. På baggrund af denne afvejning, tilkendte Højesteret 10.000 kr. til den forurettede pige og 2.000 kr. til den forurettede dreng.

Højesteret lagde ved udmålingen af godtgørelsens størrelse vægt på, at videoen havde været særdeles krænkende for den forurettede pige, da hun var let genkendelig og blev tiltalt ved sit fulde navn i videoen, og de lagde også vægt på, at tiltalte havde *”bidraget i ikke væsentlig grad til materialets videreudbredelse”*.

På trods af at Højesteret havde argumenteret for, at delingerne i de mange sager var sket uafhængigt af hinanden og dermed kunne anses for flere krænkelse, kan det udledes af de ovenstående citater, at der ved selve udmålingen af godtgørelsen stadig blev taget højde for de øvrige krænkelse. Højesteret anså derfor krænkelse som uafhængige handlinger, men ved fastsættelse af godtgørelsen anså de krænkelse som én samlet krænkelse, da hver enkelt deling ikke øgede krænkelse, men blot bidrog til den samlede krænkelse. Med dette forstås, at krænkelse skulle opgøres som en samlet krænkelse, som skulle fordeles mellem dem, som havde bidraget til krænkelse. Højesteret tog derfor både hensyn til lighedsgrundsætningen og berigelsesgrundsætningen, da de personer, som havde bidraget til krænkelse blev pålagt at betale godtgørelse, men at der ved udmålingen også blev taget hensyn til, at der var mange krænkere. Godtgørelsesniveauet blev derfor fastsat ud fra den samlede krænkelse, og ikke hver enkelte krænkelse.

I U 2019.4259 V blev tiltalte dømt for overtrædelse af STRFL § 235, stk. 1 samt § 232. Her anførte landsretten, at som følge af U 2019.1232 H havde de forurettede som udgangspunkt krav på godtgørelse. På trods af, at der kun var foretaget én deling til en anden person, blev tiltalte pålagt at betale de to forurettede henholdsvis 5.000 kr. og 1.000 kr., hvilket var i overensstemmelse med de forurettedes godtgørelsespåstande. Landsrettens argumentation for tortgodtgørelsens størrelse var, at hver enkelt deling havde medført muligheden for yderligere delinger, hvilket forlængede krænkellesperioden og de forurettedes frygt for endnu flere nye delinger.

Landsretten tog Højesterets dom til følge, da det i vurderingen indgik, at der ikke var sket en yderligere følelig krænkelse af de forurettede, på grund af det allerede store omfang i sagskomplekset, men at hver eneste deling potentielt kunne medføre flere delinger, hvilket også medførte, at sagskomplekset var blevet så omfattende, og dermed også en stor krænkelse for de forurettede.

Efterfølgende var U 2019.4091 Ø ligeledes blevet afgjort i landsretten, hvor tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af STRFL § 235, stk. 1 samt § 232, ved uberettiget at have videredelt videoen til fem personer. Den forurettede pige nedlagde i byretten påstand om en godtgørelse på 10.000 kr. og den forurettede dreng en godtgørelse på 2.000 kr. Byretten fastsatte godtgørelsen til henholdsvis 2.500 kr. og 500 kr. med følgende begrundelse:

”Henset til krænkelsernes grovhed, og da T ved sin deling har bidraget til en videreudbredelse af videoerne, finder den juridiske dommer, at T skal betale en godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, til de forurettede. Godtgørelserne er fastsat som nedenfor bestemt under hensyntagen til, at andre personer, der måtte blive fundet skyldige i at videresende de samme videoer, også kan blive pålagt at betale godtgørelse til de forurettede, samt til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt de forurettede, jf. Højesterets dom af 11. januar 2019 i sagen 159/2018, og da der er tale om deling af de to videoer til fem personer på samme tidspunkt.”

Dommen blev anket til landsretten, hvor den forurettede pige nedlagde påstand om godtgørelse på 9.000 kr., subsidiært et mindre beløb, men ikke under 2.500 kr. Ligeledes nedlagde den forurettede dreng påstand om godtgørelse på 1.000 kr. og subsidiært et mindre beløb, men ikke under 500 kr.

Landsretten henviste ligeledes til Højesteretsdommen⁹³, og lagde vægt på samme argumentation som ovenstående dom, U 2019.4259 V. Herefter blev byrettens afgørelse om størrelsen på tortgodtgørelsen stadfæstet.

I U 2019.4283 Ø blev tiltalte ligeledes dømt for overtrædelse af § 235, stk. 1 ved at have videresendt den ene video til syv personer, og den anden video til fem af disse. Tiltalte blev ved byretten dømt til at betale 2.500 kr. og 500 kr. i tortgodtgørelse til de to forurettede. Her henviste domstolen ligeledes til Højesteretsdommen, og at godtgørelserne blev fastsat ”*under hensyntagen til, at andre personer, der måtte blive fundet skyldige i at videresende de samme videoer, også kan blive pålagt at betale godtgørelse til de forurettede, samt til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt de forurettede*” samt at delingerne var foretaget inden for få dage og delt til syv personer.

Dommen blev anket af anklagemyndigheden, og de to forurettede nedlagde påstand om højere fastsat tortgodtgørelse på henholdsvis 10.000 kr. og 1.500 kr. Landsretten henviste, ligesom de øvrige domme, til Højesteretsdommen og forhøjede herefter godtgørelserne til 5.000 kr. og 1.000 kr. Taget i betragtning, at der i Højesterets dom var foretaget delinger med mindst 35 personer, og at der i denne sag var sket delinger på forskellige datoer og til syv personer blev godtgørelsesbeløbene forhøjet til det dobbelte af byrettens tilkendte niveau.

I U 2020.2311 Ø blev tiltalte dømt efter § 235, stk. 1, ved at have delt en af videoerne til seks personer. I afgørelsen blev der endnu engang henvist til Højesteretsdommen⁹⁴, og en stor del af afgørelsens begrundelser blev citeret. Ved byretten blev tiltalte dømt til at betale den forurettede pige 2.500 kr. og den forurettede dreng 500 kr. Den del af sagen, der angik godtgørelsespåstandene, blev anket til landsretten. Den forurettede pige anførte, at godtgørelsesbeløbet i byretten var væsentligt lavere end i øvrige sammenlignelige Umbrella-sager, og den forurettede pige havde derfor påstået forhøjelse af godtgørelsesniveauet. I den forurettede piges anbringender fremgik det, at der bør udmåles tortgodtgørelse alt efter antal delinger, og det blev anført af denne, at der efter praksis skulle anvendes følgende godtgørelsesniveau: ”*Én til fem delinger 5.000-8.000 kr., fem til 15 delinger 8.000-10.000 kr., 15-35 delinger 9.000- 10.000 kr. og over 35 delinger over 10.000 kr.*” Den forurettede pige påstod også, at der måtte være en nedre grænse for tortgodtgørelse til hende på 5.000 kr. Dette stemte også

---

⁹³ U 2019.1232 H

⁹⁴ U 2019.1232 H

overens med ovennævnte U 2019.4259 V, hvor der kun var foretaget én deling, og blevet tilkendt hende 5.000 kr.

I anbringenderne havde den forurettede pige til støtte for sin påstand om højere tortgodtgørelse anført følgende:

”[tiltalte] er dømt for deling af den ene video til seks personer, og at Højesteret i dommen af 11. januar 2019 har fastslået, at hver persons deling af videofiler med børnepornografiske optagelser i kategori 2 af hende er en selvstændig krænkelse, som berettiger til tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26. Der er hverken i lovgivningen eller retspraksis grundlag for at sammenlægge forskellige tortgodtgørelser tilkendt én person for flere krænkelser, uanset at krænkelserne er af samme eller lignende karakter. Der er heller ikke grundlag for at fastsætte et maksimum for en samlet godtgørelse, eller et maksimum for, hvor mange tortgodtgørelser en person kan få, når denne til stadighed bliver udsat for ensartede krænkelser.”

Den forurettede pige argumenterede derfor for, at man ikke kunne se krænkelserne som én samlet krænkelse, og derved kunne man ikke sammenlægge tortgodtgørelserne, da der heller ikke var hjemmel i hverken lovgivning eller retspraksis. Da det var forskellige personer, som foretog delingerne, skulle man også se det som forskellige krænkelser. Derfor begrundede den forurettede pige også, at hun skulle tilkendes en godtgørelse for hver krænkelse, og at disse skulle betragtes hver for sig, således der ikke skulle tages hensyn til allerede tilkendte eller fremtidige godtgørelser.

Denne argumentation tilsluttede den forurettede dreng sig, da der, ifølge ham, ikke var grundlag for at fastsætte godtgørelserne lavt, fordi man så på krænkelserne samlet, og hvad han allerede var blevet tilkendt. I overensstemmelse med den forurettede pige kom han med følgende argumentation:

”Der er endvidere ikke i den gældende lovgivning grundlag for at fastsætte et maksimum for en samlet godtgørelse, eller et maksimum for, hvor mange tortgodtgørelsesbeløb en forurettet kan få, når denne kontinuerligt udsættes for nye, men ensartede krænkelser. Hver krænkelse må vurderes for sig, og hver krænkelse giver grundlag for godtgørelse, uanset hvor mange der tidligere er dømt til at betale godtgørelse. Der kan

herved blandt andet sammenlignes med retstilstanden ved krænkelse på immaterialretens område. Det er imidlertid rimeligt med et differentieret godtgørelsesniveau mellem ham og [den forurettede pige].”

Både den forurettede pige og den forurettede dreng havde afvist at opfylde en processuel opfordring om at oplyse om forløb, resultat/anke og godtgørelsesstørrelser fra samtlige Umbrella-sager, som var blevet afgjort tidligere ved domstolene. De var af den opfattelse, at det var irrelevant for landsrettens stillingtagen, da krænkelseerne ikke skulle ses samlet, og der ikke skulle tages højde for, hvad de tidligere var blevet tilkendt i godtgørelse.

Den forurettede dreng påstod, at der var en nedre grænse på 1.000 kr. i hans tortgodtgørelse i henhold til forarbejder og retspraksis. Ud fra praksis var han ligeledes kommet med påstand om følgende differentiering: *”Én til fem delinger 1.000 kr., fem til 15 delinger 1.500 kr., 15-35 delinger 2.000 kr. og over 35 delinger mere end 2.000 kr.”* Det var derfor den forurettede drengs påstand, at han i denne sag skulle tilkendes en godtgørelse på 1.500 kr.

Tiltalte havde i henhold til godtgørelsens størrelse taget højde for, at Højesterets afgørelse havde taget stilling til en af de groveste sager, og derfor skulle han pålægges at betale en langt lavere godtgørelse.⁹⁵ Tiltalte havde til støtte for sin påstand påberåbt sig, at det måtte komme de to forurettede til skade, at de ikke havde efterkommet tiltaltes opfordring om at oplyse om den samlede tortgodtgørelse. Ud fra dette måtte det kunne udledes, at tiltalte ønskede, at sagskomplekset skulle ses som én samlet krænkelse, og der skulle tages højde for, hvad de forurettede allerede var tilkendt. Endvidere blev følgende udtalt:

”Vurderet alene på baggrund af de domme, som er fremlagt i sagen, vil [den forurettede pige] og [den forurettede dreng] samlet set opnå tortgodtgørelser på flere millioner kroner, og det overstiger langt det normale niveau i sager om seksuelle krænkelse. Et sådant resultat har ikke støtte i den nævnte højesteretsdom, og allerede derfor er der ikke grundlag for at forhøje de tortgodtgørelser, som byretten har tilkendt i den konkrete sag.”

---

⁹⁵ U 2019.1232 H

Tiltalte anvendte således berigelsesgrundsætningen som argumentation, da det var hans opfattelse, at de forurettede ikke skulle modtage tortgodtgørelse, som oversteg, hvad der normalt blev tilkendt i domme om sexkrænkelser.

Landsretten inddragede retsgrundlaget og forarbejderne i henhold til udmåling af godtgørelsen efter EAL § 26, og byggede deres begrundelse på samme måde, som de øvrige foregående domme. I vurderingen indgik antallet af delinger, videoens indhold, hvor let genkendelig de forurettede var, hvor krænkende videoen havde været, de medførte skadefølger for de forurettede samt øvrige omstændigheder. Der blev også lagt vægt på, at godtgørelsen ikke blev bagatelagtig og urimelig lav. Derudover blev der taget hensyn til godtgørelsesstørrelse, som blev tilkendt af Højesteret⁹⁶, hvor sagen var af grovere karakter. Efter Højesterets begrundelse, om at der skulle tages hensyn til allerede tilkendte godtgørelser, blev der i udmålingen også taget højde for, at der var omtrent 1.000 sager, hvor der allerede var blevet tilkendt godtgørelse, og sager hvor der i fremtiden ville blive tilkendt godtgørelse i. Landsretten fandt, med begrundelse i forarbejderne til EAL § 26, tortgodtgørelsen passende fastsat til 5.000 kr. til den forurettede pige og 1.000 kr. til den forurettede dreng.

Der blev foretaget tre delinger af tre videosekvenser i U 2020.2319 Ø. Tiltalte blev frifundet for STRFL § 235, men i stedet dømt efter § 232 og § 264 d, da det ifølge byretten ikke var muligt at identificere de afbildede, og dermed også deres alder. Byretten kom frem til, at de forurettede ikke skulle tilkendes tortgodtgørelse, da det ikke var muligt at konstatere deres identitet, da videoen var sløret. Dommen blev anket til landsretten vedrørende spørgsmålet om tortgodtgørelsen. I anbringenderne anførte den forurettede pige ”*at det for spørgsmålet om tortgodtgørelse ikke gør nogen forskel, at T er dømt for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d, og ikke straffelovens § 235, stk. 1.*” Herudover har den forurettede pige og forurettede dreng ingen yderligere argumentation, som ikke allerede er behandlet i analysen af ovenstående afgørelser.

Landsretten fandt byrettens retlige vurdering i straffedommen endelig. Da byretten havde anvendt STRFL § 264 d lagde landsretten det til grund, at det var muligt at identificere de forurettede. Dette skyldtes, at STRFL § 264 d kun finder anvendelse, hvor det er muligt at identificere afbildede. Ud fra dette skulle de forurettede også tilkendes en tortgodtgørelse. Ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen

---

⁹⁶ U 2019.1232 H

blev samme argumenter som forrige dom⁹⁷ anvendt, og tortgodtgørelsen blev også fastsat til det samme, nemlig 5.000 kr. til den forurettede pige og 1.000 kr. til den forurettede dreng. Det fremgik ikke direkte af landsrettens begrundelse, men det kan udledes, at det dermed ikke havde betydning for godtgørelsen, hvorvidt tiltalte dømtes efter STRFL § 235 eller § 264 d og § 232.

I perioden for disse afgørelser var lighedsgrundsætningen dominerende, idet hver dømte blev pålagt at betale en godtgørelse til de forurettede. Berigelsesbetragtningen blev derfor ikke vægtet højest, men der blev stadig taget højde for den i afgørelserne. Dette kan ses ved, at domstolene ved vurderingen af godtgørelsesniveauet udtalte, at der skulle tages højde for øvrige tilkendte og fremtidige tilkendelser af tortgodtgørelse. Således blev de forurettede ikke tilkendt en uberettiget høj tortgodtgørelse, sammenlignet med hvad der normalt tilkendes for seksuelle krænkelser. Selvom begge betragtninger er i spil, er afsnittet kaldt ”lighedsgrundsætninger”, da den på dette tidspunkt blev vægtet højere end berigelsesgrundsætningen.

Der kan dog i forbindelse med, at der skal tages højde for øvrige tilkendte godtgørelser, argumenteres for, at der ved udmålingen af selve godtgørelsesniveauet er konflikter med lighedsprincippet. Dette skyldes, at det får betydning for den dømte, om han er tiltalt i en sag, hvor der ikke er andre eller blot få andre krænkere, eller om sagen indgår i et større sagskompleks. Såfremt den dømtes krænkelse ikke indgår i et større sagskompleks, vil han skulle betale et større tortgodtgørelsesbeløb, end hvis der var mange andre krænkere. Der vil derfor være forskel på de dømte, selv i tilfælde hvor de har begået samme krænkelse.

11.1.3. Berigelsesgrundsætningen

Som det fremgår af ovenstående, var lighedsprincippet dominerende for sagerne i Umbrella-sagskomplekset, efter at Højesteret i U 2019.1232 H fastlagde godtgørelsesniveauet. Dette ændrede sig dog med afgørelsen U 2020.3922 H, hvor endnu en sag fra Umbrella-sagskomplekset var under behandling. I landsretten blev de forurettede tilkendt en godtgørelse på henholdsvis 2.500 kr. og 500 kr. Domstolen lagde i udmålingen vægt på, at godtgørelsen skulle være en compensation for de særdeles grove krænkelser, hvor pigen blandt andet blev nævnt ved fulde navn, og fordi delingerne havde haft betydelige psykiske skadefølger for begge de forurettede. Landsretten henviste desuden til U

---

⁹⁷ U 2020.2311 Ø

2019.1232 H, og påpegede at godtgørelsen blev fastsat til henholdsvis 10.000 kr. og 2.000 kr. Baggrunden for, at der i landsrettens afgørelse tilkendtes mindre, var at der blev taget hensyn til den enkelte sag, blandt andet antallet af delinger, hvorfor godtgørelsen, der tilkendtes, blev mindre. Godtgørelsespåstandene blev anket til Højesteret, som ændrede retstilstanden i sagskomplekset endnu en gang.

I Højesteretsafgørelsen fra 2020 fremkom det i den supplerende sagsfremstilling, at de forurettede ikke ønskede at oplyse det samlede godtgørelsesbeløb, som de var blevet tilkendt på daværende tidspunkt.⁹⁸ Der blev dog fremlagt bevis for 36 endelige domme, hvor de forurettede samlet var tilkendt ikke mindre end henholdsvis 260.000 kr. til den forurettede pige, og 53.500 kr. til den forurettede dreng.

Den forurettede dreng havde i sine anbringender henvist til, at han var berettiget til en godtgørelse, da han var blevet udstillet og forbundet med en voldtægtsmand, hvilket havde haft store konsekvenser for ham, og var dermed krænkende for hans ære og person. Han fremkom med følgende synspunkt i forhold til, hvad det ville betyde, hvis Højesteret valgte at nedsætte godtgørelsen:

“[Det vil] sende et uhensigtsmæssigt signal om, at det bliver »billigere« at gentage en krænkelse, hvis blot tilstrækkeligt mange bidrager til den. Der er ikke hjemmel til at fritage krænkeren for at betale godtgørelse for tort med henvisning til, at den krænkede tidligere er kompenseret i andre sager. I så fald ville pligten til at betale godtgørelse alene afhænge af, i hvilke sager anklagemyndigheden først har rejst tiltale, og hvor hurtigt sagerne er blevet berammet.”

Som den forurettede dreng påpegede, skulle godtgørelsen med lighedsgrundsætningen i mente, fastsættes ud fra hensynet til den enkeltes bidrag til krænkelsen. Hvis godtgørelsen blev nedsat eller helt fjernet, ville det medføre en ulighed mellem de krænkende personer – dem som allerede var blevet dømt og havde betalt en godtgørelse, og dem der senere hen blev dømt for samme overtrædelse, men ikke blev pålagt at betale en godtgørelse. Dette ville udgøre et væsentligt indgreb i retssikkerheden og lighedsgrundsætningen, som skulle sikre, at sager med sammenligneligt faktum, skulle behandles lige, hvorfor det ville være retsstridigt at nedsætte eller stoppe godtgørelserne.

---

⁹⁸ U 2020.3922 H

Den forurettede pige fremførte yderligere støtte til ovenstående påstand, idet hun påpegede at ”[d]er må være et minimumsniveau for godtgørelsen i sager af den foreliggende karakter, således at godtgørelsen ikke føles krænkende for den forurettede”. Hun henviste ligeledes til, at der ikke forelå hjemmel til at lade godtgørelsen bortfalde ud fra den betragtning, at det tilkendte samlede beløb havde oversteget, hvad der kunne forventes i et sådan sagskompleks. Det måtte være op til domstolen at vurdere hver enkelt sags omstændigheder, og skønne størrelsen på godtgørelsen, blandt andet ud fra tidligere praksis på området.

Et bærende argument for at godtgørelserne skulle opretholdes var, at der skete en ny krænkelse af de forurettede, hver gang videoerne blev delt, og at de formentligt altid vil florere rundt og ikke kan fjernes permanent, hvorfor hver gang videoerne blev delt, var der tale om en ny krænkelse, der ville berettigede til en godtgørelse.

Den tiltalte modpart var i sine anbringender ikke enig i de forurettedes anbringender, og mente at der skulle tages højde for de allerede tilkendte godtgørelser, da godtgørelsesbeløbet ellers ville overstige, hvad forurettede kunne have en berettiget forventning om. Det blev desuden fremført, at det skulle komme de forurettede til ulempe, at de ikke ønskede at oplyse det samlede beløb, de allerede var tilkendt i tidligere sager.

Højesteret stod således overfor en afvejning af, hvad der vejede tungest på vægtskålen – lighedsgrundsætningen eller berigelsesgrundsætningen. Lighedsgrundsætningen sikrede, at sager med ens faktum blev behandlet lige, og der derfor skulle pålægges alle de dømte at betale de forurettede godtgørelse. Hvorimod berigelsesgrundsætningen medførte, at den forurettede ikke måtte opnå en berigelse, ud over hvad der vurderes at godtgøre den krænkelse, de forurettede havde lidt. Dette var i sig selv et komplekst spørgsmål, hvor det var op til domstolen at vurdere, om delingerne skulle ses som én krænkelse eller flere. Herunder skulle de vurdere, hvilket beløb der fandtes passende i forhold til den form for krænkelse. Spørgsmålet var således, om de godtgørelser, der allerede var tilkendt i tidligere sager, kunne anses for at kompensere den samlede tort, der var lidt i forbindelse med delingerne af videoerne.

Højesteret indledte deres afgørelse med at tiltræde landsrettens vurdering om, at den tiltalte retsstridigt havde krænket de forurettedes person og ære, hvilket ville berettigede til en tortgodtgørelse i henhold til tidligere sager. Herefter henviste Højesteret til U 2019.1232 H, hvor det fremgik, at der ved tilkendelsen af tortgodtgørelse skulle tages hensyn til allerede tilkendte og fremtidige tortgodtgørelser. I forbindelse med godtgørelsernes størrelse sammenlignede Højesteret Umbrella-sagerne med godtgørelsesniveauet for fysiske krænkelser, herunder voldtægt. Godtgørelsesniveauet for fysiske krænkelser var fastsat i lovforslaget til den dagældende EAL § 26.⁹⁹ Her blev det bemærket, at de samlede godtgørelser i Umbrella-sagerne klart oversteg, hvad der normalt blev tilkendt i fysiske krænkelser. De udtalte herefter:

“[Den forurettede piges] samlede godtgørelse overstiger således meget væsentligt det almindelige niveau på daværende tidspunkt for grov voldtægt, ligesom den overstiger, hvad der selv i helt særlige tilfælde blev tilkendt for grove seksuelle overgreb mod børn begået over en årrække. [Den forurettede drengs] samlede godtgørelse ligger omtrent på niveau med, hvad der typisk blev tilkendt i sager om voldtægt.”

Domstolene havde ikke faste holdepunkter for tortgodtgørelsesniveauet i digitale krænkelser, og derfor sammenlignede de med det retsområde, der lå tættest op ad. Dette vil blive uddybet nærmere i afsnit 11.2¹⁰⁰ af afhandlingen.

Domstolen lagde til grund, at den forurettede pige havde modtaget ikke mindre end 260.000 kr. og ovenstående citat henviste særligt til denne godtgørelse, således at den væsentligt oversteg, hvad der udgjorde det almindelige niveau for fysiske seksuelle krænkelser. Drengen, der havde modtaget ikke mindre end 53.500 kr. lå på det niveau, som der typisk blev tilkendt i sager om voldtægt. Domstolen gik således ind og sidestillede den digitale sexkrænkelser, som de forurettede havde været og fortsat blev udsat for, med en fysisk voldtægt. Med denne argumentation stoppede Højesteret for fremtidige godtgørelser, idet de allerede tilkendte godtgørelser blev anset for at kompensere den tort som de forurettede var berettiget til fuldt ud. Højesteret anerkendte dog samtidigt, at hver deling som udgangspunkt indebar en ny krænkelser af de forurettede, men fastsatte, på trods af dette, et loft på godtgørelserne. Der skete således et skifte i retstilstanden, og berigelsesgrundsætningen blev herefter

---

⁹⁹ L 143 - Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar - Folketingstidende 2000/01 Tillæg A, s. 3521

¹⁰⁰ 11.2 Fysiske krænkelser vs. digitale sexkrænkelser

vægtet højere end lighedsgrundsætningen. Dette skift betød, at de dømte ikke længere var stillet lige, idet der ikke fremadrettet skulle betales godtgørelse til de forurettede. Højesteret var dog opmærksom på dette problem, og udtalte således:

“[...] konsekvensen af afgørelsen er, at der også i andre sager vil være personer, der ikke skal betale godtgørelse for tort, selv om de har krænket [den forurettede drengs]’ og [den forurettede piges] ære og person. Dette kan gælde, selv om disse personer f.eks. har delt videoerne i videre omfang end de personer, der allerede er pålagt at betale. I mangel af en særlig godtgørelsesordning for sager som de foreliggende må sådanne tilfældige forskelle imidlertid anses for uundgåelige.”

Det kan udledes af ovenstående citat, at Højesteret var klar over den meget omfattende problemstilling, men vægtede berigelsesgrundsætningen frem for lighedsgrundsætningen. Højesteret bemærkede hertil, at der stadig var tale om en strafbar handling, som strafferetligt kunne forfølges, men da tortgodtgørelsen ikke var at anse for en strafferetlig sanktion, kunne disse to ting adskilles fra hinanden.

Det bemærkes dog fra Højesteret, at der ikke var taget stilling til hvilke muligheder, der var for, at der i andre sager kunne være omstændigheder, der berettigede til, at der blev tilkendt en yderligere godtgørelse for tort. Det ville således være op til domstolene, i hver enkelt sag, at vurdere om omstændighederne i den konkrete sag, for eksempel om meget omfattende delinger ville kunne berettige til at genoptage tortgodtgørelsen.

To efterfølgende sager¹⁰¹ blev herefter prøvet – de forurettede havde fortsat nedlagt påstand om godtgørelse, på trods af Højesteretsafgørelsen i U 2020.3922 H, der stoppede godtgørelserne. Der var fra de forurettedes side ikke fremlagt anbringender for, hvorfor domstolene skulle gå mod afgørelsen i Højesteret og tilkende godtgørelse.

I FED 2020.256 Ø fulgte landsretten da også afgørelsen i Højesteret, og henviste til, at de allerede tilkendte godtgørelser måtte anses for at kompensere den samlede tort. Landsretten henviste til, at det var muligt at enkelte sager kunne være af så afvigende karakter, at der alligevel kunne tilkendes en godtgørelse. I den konkrete sag var tale om deling af videoerne til ni personer, hvilket blev vurderet

---

¹⁰¹ FED 2020.256 Ø og TfK 2020.1074/2 V

til ikke at være af så ekstraordinær karakter, at det kunne berettige til en genoptagelse af godtgørelsen. Landsretten foretog derfor en individuel vurdering af den konkrete sags faktum, og frifandt for godtgørelsespåstandene, og henviste til Højesterets argumentation herfor i U 2020.3922 H.

I TfK 2020.1074/2 V tiltrådte domstolen, at der var sket en retsstridig krænkelse af de forurettedes ære og person, hvilket tidligere havde berettiget til en godtgørelse. Denne afgørelse henviste imidlertid ligeledes til Højesterets afgørelse i U 2020.3922 H, hvor den tiltalte blev frifundet for godtgørelsespåstanden, og godtgørelserne blev stoppet. Landsretten henviste også i denne sag til, at delingen var sket til 20 personer, hvilket ikke kunne begrunde sådanne helt særlige omstændigheder, at udgangspunktet fastsat af Højesteret i U 2020.3922 H skulle fraviges.

Det kan på baggrund af ovenstående udledes, at domstolene fulgte Højesterets afgørelse i U 2020.3922 H, og frifandt for godtgørelsespåstandene. Der blev lavet en konkret vurdering af hver sags omstændigheder, og det blev fremlagt som begrundelse for frifindelsen, at antallet af delinger ikke indeholdte så ekstraordinære omstændigheder, at det kunne berettige til genoptagelse af godtgørelsen. Berigelsesgrundsætningen blev således fastholdt i det praksis, som blev afsagt efter afgørelsen i U 2020.3922 H.

Spørgsmålet er herefter, hvilke ekstraordinære omstændigheder, der skal til for, at godtgørelserne igen kan tilkendes, eller om Højesteret har lagt en så stram linje, således at nye delinger ikke kan anses for at være af så ekstraordinære omstændigheder, at godtgørelsen kan tilkendes igen.

11.1.3.1. Genoptagelse af godtgørelsen – en ny krænkelse

To personer udarbejdede en krænkende sang, med titlen ”[den forurettede pige] spred benene”, og sangen blev udgivet på flere forskellige digitale platforme. Sangen indeholdt, foruden den forurettede piges navn, også lydclip fra de krænkende videoer. Sagen blev behandlet i U 2021.2915 V, efter afsigelsen af U 2020.3922 H, hvor domstolene havde lagt et loft på tilkendelsen af godtgørelser. Landsretten udtalte, at der var tale om en selvstændig og yderligere krænkelse, og at den allerede tilkendte godtgørelse i Umbrella-sagskomplekset ikke kunne anses for at kompensere for denne nye krænkelse. Den forurettede pige blev derfor tilkendt 20.000 kr. i godtgørelse.

Udgivelsen af sangen måtte anses som en ny krænkelse, der ikke havde den fornødne tilknytning til de andre tidligere krænkelse. Denne nye krænkelse berettigede til, at der igen kunne tilkendes godtgørelse, fordi den udgjorde helt særlige omstændigheder. Disse særlige omstændigheder havde Højesteret i U 2020.3922 H påpeget, at der kunne opstå, således at godtgørelse igen kunne tilkendes. Sagen med sangen vil dog ikke blive analyseret yderligere i forbindelse med Umbrella-sagskomplekset, da der er tale om en helt selvstændig krænkelse, som ikke direkte kan sidestilles med Umbrella-sagernes primære digitale sexkrænkelser.¹⁰² Sagen viste dog, at der kunne opstå så ekstraordinære omstændigheder, at der kunne tilkendes godtgørelse for nye krænkelse, selvom de havde en vis forbindelse til sagen om delingerne.

11.1.4. Delkonklusion - lighedsgrundsætningen og berigelsesgrundsætningen

På baggrund af ovenstående analyse af retspraksis i Umbrella-sagerne, kan det udledes, at der er sket en udvikling i håndteringen og udfaldet af sagerne gennem tiden. Da de første sager skulle prøves ved domstolene, var afgørelserne præget af stor usikkerhed, og domstolene afviste i de fleste sager at tage stilling til godtgørelsen, under henvisning til, at sagerne var for kompleks af karakter. Det endte derfor med at være op til en højere instans at danne præcedens for fremtidige sager.

Højesteret fastlagde herefter i 2019¹⁰³ udgangspunktet for godtgørelsesniveauet, og lagde vægt på at den tiltalte havde bidraget til videreudbredelsen af videoerne, hvorfor der måtte tilkendes en godtgørelse. Afgørelsen udmålte godtgørelsen ud fra hensynet om, at den enkelte deling formentligt ikke havde tilført en yderligere krænkelse, udover hvad de forurettede allerede var udsat for, men samtidigt havde delingen bidraget til at udbredelsen var kommet så vidt. Senere afgørelser lænede sig op ad denne argumentation fra Højesteret, og tilkendte ligeledes en godtgørelse ud fra sagernes individuelle faktum. Perioden bar præg af, at lighedsgrundsætningen var dominerende, da alle dømte i denne periode, blev pålagt at betale godtgørelse til de to forurettede. Denne betragtning om at lige skal behandles lige, sikrer således en vis forudsigelighed og retssikkerhed, idet hver krænker kan forvente at skulle betale en godtgørelse, der svarer til den krænkelse denne har påført forurettede. Der blev dog stadig taget hensyn til berigelsesgrundsætningen, da man ved selve godtgørelsesniveauet ikke ønskede at berige de forurettede. Såfremt man ikke havde taget hensyn til berigelsesgrundsætningen,

---

¹⁰² U 2021.2915 V

¹⁰³ U 2019.1232 H

ville domstolene have tilkendt en godtgørelse uden at tage hensyn til, at der også var øvrige tiltalte. Domstolene tog derimod højde for at de forurettede ikke fik tilkendt en uberettiget høj tortgodtgørelse, og fastsatte derfor godtgørelsesniveauet ud fra en betragtning om, at der skulle tilkendes en samlet tortgodtgørelse, der var passende fastsat ud fra domstolenes vurdering.

Retstilstanden ændrer sig dog i 2020, hvor Højesteret behandler endnu en sag fra sagskomplekset. Sagen sætter et loft for godtgørelsesudbetalingen, idet Højesteret vurderer, at krænkelsen kan sammenlignes med en fysisk krænkelse, og at de forurettede allerede har modtaget et væsentligt højere beløb, end hvad der normalt tilkendes i fysiske voldtægter. Sammenligningen med fysiske krænkelse foretages, fordi de to retsområder har visse ligheder, og at domstolen på den måde får et sammenligningsgrundlag til det samlede niveau for tortgodtgørelserne i Umbrella-sagerne, idet lovgiver har fastsat et udgangspunkt for godtgørelsesniveauet for fysiske krænkelse i bemærkningerne til EAL § 26.

U 2020.3922 H gjorde det klart at berigelsesgrundsætningen blev vægtet højere, da man valgte at tilsidesætte lighedsgrundsætningen, for ikke at berige de forurettede. Denne tilsidesættelse medfører, at lige ikke behandles lige, da sager med sammenligneligt faktum, får et forskelligt udfald, alt efter hvornår sagen bliver dømt ved domstolene. Ovenstående fortolkning af retspraksis skal forstås på den måde, at lighedsgrundsætningen ikke er forsvundet, idet de tiltalte stadig idømmes en strafferetlig sanktion, såfremt de findes skyldige. Godtgørelsesmæssigt har Højesteret dog vurderet, at berigelsesgrundsætningen må veje tungere end lighedsgrundsætningen, således at de forurettede ikke opnår en uberettiget berigelse i forbindelse med sagskomplekset. Det skal dog bemærkes, at det ikke er tiltaltes forhold, der tages hensyn til, når berigelsesgrundsætningen vægtes højere. Tortgodtgørelsen tilkendes af hensyn til den forurettede, og der er vigtigt at bemærke at godtgørelse ikke er en strafsanktion mod tiltalte, ligesom en bøde for eksempel er. Det er derfor ikke den tiltaltes forhold domstolen vægter højere, når de sætter et loft på godtgørelsen, men derimod et hensyn til retssystemet generelt, således at det sikres, at der ikke opstår en uberettiget berigelse til de forurettede. En afledt konsekvens af fastsættelsen af loftet for tortgodtgørelsen, er at de dømte ikke bliver behandlet lige. Dette kan medføre, at tiltalte vil forsøge at få sin sag udsat ved domstolene, indtil der bliver fastsat et loft. Der vil således være forskel på, om man bliver dømt før eller efter loftet for godtgørelserne.

11.2. Fysiske krænkelse vs. digitale sexkrænkelser

I Højesteretsafgørelsen U 2020.3922 H foretog domstolen en henvisning til godtgørelsesniveauet for fysiske krænkelse, herunder fuldbyrdet voldtægt. Denne henvisning blev foretaget, da domstolen således havde et retsområde at sammenligne tortgodtgørelsesniveauet med. Spørgsmålet er her, om en sådan sammenligning mellem retsområdet for fysiske voldtægter og digitale sexkrænkelser kan foretages, eller om der kan udledes en forskel på de to retsområder. Har de to retsområder ikke den fornødne sammenlignelighed, vil en sammenligning af godtgørelsesniveauet på de to områder være problematisk. Det følgende afsnit vil undersøge en række afgørelser om tilkendt godtgørelse i fysiske voldtægter, og sammenholde udfaldet af afgørelserne med de tilkendte godtgørelser i Umbrella-sagerne, herunder særligt Højesteretsafgørelsen U 2020.3922 H. Derudover vil der blive foretaget en undersøgelse af godtgørelsesniveauet og argumenterne bag gruppevoldtægter, idet gruppevoldtægter anses som én samlet krænkelse, hvorefter der vil blive draget paralleller til Umbrella-sagerne, og diskussionen omkring hvorvidt denne kan anses for én samlet krænkelse, eller flere krænkelse.

11.2.1. Enkeltstående voldtægter sat op mod digitale sexkrænkelser

Som nævnt tidligere, foretog Højesteret i U 2020.3922 H en sammenligning mellem voldtægter og digitale sexkrænkelser, i relation til at fastlægge godtgørelsesniveauet. Højesteret udtalte i den forbindelse:

“Det må imidlertid lægges til grund, at [den forurettede pige] er tilkendt mindst 260.000 kr., og at [den forurettede dreng] er tilkendt mindst 53.500 kr. [Den forurettede piges] samlede godtgørelse overstiger således meget væsentligt det almindelige niveau på daværende tidspunkt for grov voldtægt, ligesom den overstiger, hvad der selv i helt særlige tilfælde blev tilkendt for grove seksuelle overgreb mod børn begået over en årrække. [Den forurettede drengs] samlede godtgørelse ligger omtrent på niveau med, hvad der typisk blev tilkendt i sager om voldtægt.”

Højesteret satte i afgørelsen U 2020.3922 H således et loft for yderligere betaling af tortgodtgørelser, og henviste til det dagældende godtgørelsesniveau for fysiske krænkelse, der var fastsat i bemærkningerne til EAL § 26. Som beskrevet tidligere i afsnit 7.1.1. blev godtgørelsesniveauet for fysiske

voldtægter hævet til det dobbelte.¹⁰⁴ Beløbene, der skulle tilkendes fremover, skulle således udgøre 60.000 kr. for en ”normal” fuldbyrdet voldtægt. Derudover kunne godtgørelsen i meget grove tilfælde stige til 70.000 kr., og i særlige tilfælde, navnlig hvor flere gerningsmænd deltog, kunne godtgørelsen stige helt op til 90.000 kr., eller højere, ud fra sagens konkrete omstændigheder.¹⁰⁵

Der blev i lovforslagets bemærkninger henvist til, at begrundelsen for at hæve godtgørelsen, var at *”en sædelighedsforbrydelse kan i særlig grad virke krænkende for forurettede”*¹⁰⁶. Det skal bemærkes, i forhold til godtgørelsesniveauet, at dette blev ændret og forhøjet i 2001, men trådte i kraft i 2002, mens det endnu engang blev forhøjet i 2018.¹⁰⁷ Da gerningstidspunktet for Umbrella-sagerne udsprang i 2015, er det godtgørelsesniveauet fra 2002, som bør sammenlignes med. Derfor er der i det følgende analyseret afgørelser fra tidsperioden 2002-2018, for at sikre et sammenligneligt godtgørelsesgrundlag.

I FED 2015.144 Ø forklarede den forurettede pige *”at hun blev meget bange for, hvad de[r] ville ske med hende, da hun så, at tiltalte havde et gevær stående i soveværelset og fik at vide, at tiltalte havde flere våben i lejligheden.”* I FED 2015.161 Ø tiltvang gerningsmanden sig samleje med forurettede, ved at tage kvælertag, holde hende fast og tvinge en pude over hovedet på forurettede. Lignende voldsomme oplevelse kom til udtryk i FED 2015.249 Ø, hvor gerningsmanden sprøjtede peberspray i øjnene på forurettede, slog og sparkede hende, og derefter voldtog hende. I TfK 2016.1125 V slog gerningsmanden den forurettede med en lysestage, og udviste en særdeles skræmmende adfærd, idet han intet sagde under voldtægten, men blot med tegnsprog simulerede, at han ville skære halsen over på forurettede, hvilket var med til at skabe en frygt for hendes liv.

Ud fra ovenstående retspraksis fra fuldbyrdede voldtægter, kan det udledes, at det handlingen var en voldsom og traumatisk oplevelse for ofrene. Ofrene, i de analyserede afgørelser, oplevede en fysisk overlegenhed fra gerningsmanden, der i mange tilfælde truede og udøvede fysisk vold mod de forurettede.

---

¹⁰⁴ 7.1.1. Godtgørelsesniveau

¹⁰⁵ L 143 - Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar - Folketingstidende 2000/01 Tillæg A, s. 3521

¹⁰⁶ L 143 - Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar - Folketingstidende 2000/01 Tillæg A, s. 3521

¹⁰⁷ Von Eyben, B. (2018). *Personskadeserstatning*. (1. udgave), Karnov Group, s. 552 ff.

Flere af afgørelserne havde det tilfælles, at ofret havde været i livsfare under handlingen. I TfK 2017.920 V tog gerningsmanden kvælertag på forurettede, truede hende med en kniv, og tvang hende til at drikke en væske indeholdende et, for hende, ukendt stof. I TfK 2017.888 V tog gerningsmanden ligeledes et hårdt greb om halsen på forurettede, og holdt hende for munden, således at hun havde vanskeligheder ved at trække vejret. I FED 2016.161 Ø tog gerningsmanden også kvælertag på forurettede, og holdt hende for munden med vejtrækningsvanskeligheder til følge. I denne sag¹⁰⁸ udtalte en retsmediciner, at *”det i sagen oplyste halsgreb kan have indebåret livsfare, idet ethvert grab om halsen og enhver form for vold mod halsens for- eller sideflader kan indebære livsfare [...]”*.

Ovenstående fakta og gerningsindhold adskiller sig således væsentligt fra den digitale sexkrænkelser, der fandt sted i Umbrella-sagerne. Den forurettede pige i Umbrella-sagerne var ikke blevet udsat for en fysisk ufrivillig krænkelser, på trods af, at mange opfattede videoernes indhold som særdeles voldsomt. Dermed taler dette imod, at fysiske krænkelser og den digitale krænkelser i Umbrella-sagerne kan sammenlignes, fordi gerningsindholdet er så forskelligt. Fysiske krænkelser indeholder ofte vold eller livsfare, hvilket ikke er tilfældet i digitale sexkrænkelser.

En anden forskel, der kan peges på, ved sammenligningen af voldtægter og digitale sexkrænkelser, er krænkelserens tidsmæssige udstrækning. Ved voldtægter sås der, ud fra retspraksis, et spænd i det tidsrum, hvor krænkelseren stod på. I nogle sager var der blot tale om et overgreb på få minutter, mens der i blandt andet TfK 2017.920 V var tale om et overgreb, der stod på i mere end 2 timer, hvilket domstolen tillagde vægt som en skærpende omstændighed.

I Umbrella-sagerne var krænkelserens tidsmæssige udstrækning noget anderledes. Krænkelseren startede da den første video blev delt, og siden hen er krænkelseren fortsat, da videoerne stadig blev delt i 2020. Krænkelserperioden er således ved digitale sexkrænkelser væsentligt længere – muligvis uendelig – idet videoerne i mange tilfælde ikke er mulige at fjerne fra internettet.

Den fysiske krænkelser var således for de fleste ”overstået” forholdsvis hurtigt, mens den digitale krænkelser varer i væsentligt længere tid, muligvis for altid. Et offer for voldtægt oplever for det første, at voldtægten stopper, og for det andet at gerningsmanden sandsynligvis bliver straffet med fængsel, såfremt vedkommende bliver pågrebet. Ved den digitale krænkelser bliver gerningspersonerne

---

¹⁰⁸ FED 2016.161 Ø

ligeledes straffet, men det har formentligt ikke betydning for krænkelserens videre udbredelse, da videoen er blevet delt så hurtigt, at selvom én gerningsperson i et stort sagskompleks stoppes, så findes der allerede andre potentielle gerningspersoner, som ligeledes kan være i besiddelse af videoen, og dermed have muligheden for at forlænge krænkelsen.

Ovenstående er eksempler på nogle af de forskelle, som kan påpeges og dermed kritisere Højesterets sammenligning af fysiske krænkelser og digitale sexkrænkelser i U 2020.3922 H. Disse forskelle kan i et vist omfang også bidrage til sammenligningen, da det kan udledes, at der er faktorer, som gør at krænkelsen er værre for de fysiske krænkelser, og at det derfor kan begrundes, at det ikke ønskes at der i sager om digitale sexkrænkelser bliver tilkendt højere godtgørelser, end der gør i sager om fysiske krænkelser. Der findes dog fællestræk på de to retsområder, som retfærdiggør en sammenligning.

Krænkelserne kan være indgribende for den forurettede, uanset om der er tale om en fysisk krænkelse, der stopper når gerningsmanden forsvinder, eller om det er en digital krænkelse, der forfølger den forurettede i længere tid. Dette kan naturligvis medføre visse efterfølgende reaktioner hos de forurettede.

I FED 2015.144 Ø udtalte den forurettedes psykolog, at hun skulle lære at leve med sine symptomer og at *"[h]un har stadig angstanfald og forsøger at leve et roligt liv for ikke at blive stresset"*. I TfK 2016.1125 V havde den forurettede været så bange, at hun efterfølgende var i chok, og ikke kunne tale. Mange af afgørelserne ved fysiske krænkelser tilkendte også de forurettede godtgørelse af psykologudgifter, hvilket må tolkes således, at der havde været, og stadig kan være, efterfølgende påvirkninger, selvom krænkelsen er stoppet. Den efterfølgende påvirkning som ofrene kan opleve, er ligeledes støttet af det kriminalpræventive råd, som har foretaget en undersøgelse af konsekvenserne ved voldtægt. Ofrene kan føle skam og være flove, have svært ved at stole på andre og problemer med selvværdet og opleve angstsymptomer.¹⁰⁹

Følgerne af den fysiske krænkelse er sammenligneligt med digitale sexkrænkelser, idet de forurettede i Umbrella-sagerne ligeledes var psykisk påvirket af krænkelsen. Den forurettede piges psykolog fremlagde en redegørelse for hendes følger af krænkelsen i U 2020.2311 Ø, og udtalte følgende:

---

¹⁰⁹ <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-voldtaegt> (besøgt d. 18. maj 2022)

“[Den forurettede pige] udviser symptomer på PTSD. Som følge af posttraumatiske belastningsreaktioner udviser hun invaderende symptomer i form af flashbacks og mareridt i en sådan grad, at det har haft en invaliderende effekt på hendes søvn. Stressbelastningssymptomerne har også haft indflydelse på hendes kognitive funktionsniveau. [Den forurettede pige] kæmper endvidere med invaderende symptomer som angst og panikanfald, og hun har i perioder igennem snart 3 år lidt af moderat til svær depression. [Den forurettede pige] vil fortsat have behov for terapi for derved at reducere sine posttraumatiske belastningsreaktioner.”

Der var ligeledes udarbejdet en redegørelse på den forurettede drengs følger af delingerne af de krænkende videoer, om end den forurettede pige anses for at være den, der var udsat for den største krænkelse. Han modtog psykologhjælp, og havde ikke været i stand til at gennemføre en uddannelse, eller fastholde et job.

Der er både noget der taler for og imod at fysiske og digitale sexkrænkelser kan sammenlignes. De psykiske følger er typisk sammenlignelige ved de to retsområder, og da godtgørelsen af tort tager udgangspunkt i forurettedes krænkelse, er dette et betydningsfuldt punkt. Der er dog også punkter, der differentierer blandt de to retsområder, eksempelvis krænkelsens tidsmæssige udstrækning og det fysiske aspekt i form af vold og trusler i fysiske krænkelser. Det er imidlertid domstolenes vurdering, at de to retsområder i et vist omfang kan sammenlignes.

Bemærkningerne i lovforarbejderne i EAL § 26 om godtgørelsesniveauet har fastsat et interval for, hvad der kan tilkendes i sager om fysiske krænkelser. Dette er ikke tilfældet med digitale sexkrænkelser, hvor domstolene ikke har et interval at forholde sig til, og derfor er domstolene overladt et vidt skøn ved udmålingen af godtgørelsen. Da domstolen mener, at de to retsområder kan sammenlignes, valgte de at anvende godtgørelsesniveauet fra fysiske krænkelser, som en inspiration til at fastlægge godtgørelsesniveauet for de digitale sexkrænkelser. Det er forfatterens fortolkning af domstolenes afgørelser, at de ser krænkelsen i fysiske krænkelser for større end ved de digitale sexkrænkelser, da tortgodtgørelsen ikke burde have oversteget, hvad der tilkendes i fysiske krænkelser.

11.2.2. Gruppevoldtægter – én eller flere krænkelser

Ud fra ovenstående analyse af sammenligningen mellem fysiske voldtægter og digitale sexkrænkelser, kan det udledes, at Højesteret i U 2020.3922 H mente, at der var de nødvendige sammenlignelige faktorer, således at der kunne findes inspiration fra de fysiske krænkelser, ved fastsættelsen af godtgørelsen ved de digitale sexkrænkelser.

Det er ikke nævnt i forarbejderne til EAL § 26, hvordan domstolene skal behandle sager med flere krænkerere i forhold til digitale sexkrænkelser, og der var ikke tidligere set så store sagskomplekser som Umbrella-sagerne. Da Højesteret vurderede, at der var et sammenligningsgrundlag mellem de to retsområder, vil der i det følgende undersøges om domstolene kan finde inspiration fra behandlingen af de fysiske krænkelser, til hvordan digitale sexkrænkelser skal behandles, herunder om krænkelserne skal anses for én eller flere krænkelser, og om der skal være en form for rabat, hvis der er tale om flere krænkerere. Hertil er inddraget relevant retspraksis angående gruppevoldtægt, hvor det er undersøgt, om gruppevoldtægterne anses for at udgøre en samlet krænkelser, eller flere individuelle krænkelser.

I TfK 2016.1079 V blev et kvindeligt offer voldtaget fire gange, af tre forskellige mænd. Én af mændene voldtog hende ad to omgange. Landsretten udmålte forskellige straf­længder til gerningsmændene, således at de to der kun voldtog offeret én gang, fik en mildere straf, end den gerningsmand der voldtog offeret ad to omgange. Domstolen fandt, at gerningsmændene alene var ansvarlige for deres egen forbrydelse, og ikke kunne dømmes for medvirken til de andres voldtægt af offeret. Domstolen udtalte i den forbindelse at: *“Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på karakteren og forholdets grov­hed, herunder at det blev begået af flere gerningsmænd i forening, samt at forurettede blev udsat for 4 voldtægter.”* På trods af at domstolene anså det som fire voldtægter, blev godtgørelsen udmålt, som om at krænkelserne skulle anses for at være én samlet krænkelser, idet offeret ellers skulle være tilkendt godtgørelsesniveauet for fire individuelle voldtægter. De to gerningsmænd, der blev dømt for én voldtægt hver, skulle betale hver 25.000 kr. i tortgodtgørelse, mens den gerningsmand, der voldtog offeret to gange, skulle betale 30.000 kr. Domstolen fastholdt således i strafudmålingen, at der var tale om fire individuelle voldtægter, men afviste at udmåle en tortgodtgørelse på baggrund af fire individuelle krænkelser.

Ovenstående betragtninger støttes af afgørelsen i TfK 2010.703 H, hvor fire gerningsmænd i forening, og efter forudgående aftale, havde slæbt et kvindeligt offer væk fra en markedsplads og voldtaget hende på skift. Derudover havde én af de fire gerningsmænd tidligere på aftenen voldtaget hende alene. Byretten gik i denne sag ind og differentierede i straffen, alt efter hvilken rolle gerningsmændene havde haft i voldtægterne. Som en ændring fra byretsafgørelsen, frifandt landsretten den gerningsmand, som tidligere på aftenen havde voldtaget offeret alene, idet der ikke var sikre beviser for, at hun ikke fulgte med ham frivilligt. Dette fik dog ingen betydning for godtgørelsesniveauet, som blev udmålt til 90.000 kr. både i byretten og i landsretten. I byretten dækkede de 90.000 kr. over en individuel voldtægt og en gruppevoldtægt med fire deltagende gerningsmænd, mens landsrettens godtgørelse alene angik gruppevoldtægten. Det kan udledes, at antallet af voldtægter ikke har betydning for godtgørelsesudmålingen, når der er tale om en gruppevoldtægt, og det må således på den baggrund udledes, at gruppevoldtægter anses for at være én samlet krænkelse.

Ud fra ovenstående kan det fastslås, at uanset hvor mange voldtægter, der foretages så anses de mange krænkelser som én. Det kan ses ud fra udmålingen af godtgørelsesniveauet, da det fastsættes til ét bestemt beløb uanset antallet af krænkelser. På den måde er det derfor ”gratis” for dømte i forhold til tortgodtgørelsens størrelse at voldtage offeret flere gange.

I Umbrella-sagerne blev der i Højesterets afgørelse også lagt vægt på, at krænkelserne skulle ses samlet. Dette kunne udledes af U 2019.1232 H, hvor domstolene udtalte, at der ved fastsættelsen af godtgørelsesniveauet, skulle tages hensyn til fremtidige og tidligere tilkendte godtgørelser. I U 2020.3922 H kunne det især ses, at domstolene så krænkelserne som én samlet krænkelse, da de fastsatte et loft for tortgodtgørelsen. Som konsekvens heraf, skete der således en fordeling af den samlede godtgørelse på de krænkere, der var blevet dømt forud for afgørelsen.

Forfatterens fortolkning er, at domstolene har ønsket at anvende fremgangsmåden fra gruppevoldtægter i Umbrella-sagerne. Således at der på forhånd skal fastsættes ét samlet godtgørelsesbeløb, som herefter deles på de dømte krænkere, alt efter hvor stor grad de har medvirket til krænkelsen. Problemet var, at det i Umbrella-sagerne ikke var muligt på forhånd at kende antallet af krænkere, hvorfor det ville være svært at fordele godtgørelsesniveauet. På baggrund af, at der var omkring 1.000 tiltalte var det heller ikke muligt at behandle sagerne samlet. Ved at domstolene stoppede tortgodtgørelsen

kan det derfor udledes, at de anså krænkelseerne som én og derfor så godtgørelsesbeløbet som ét samlet.

Både de fysiske og digitale krænkelse har det tilfælles, at der ved godtgørelsesniveauet stadig blev taget hensyn til, hvilken grad den tiltalte havde medvirket til krænkelsen. Hvis den tiltalte havde delt materialet mange gange, ville denne skulle betale en større godtgørelse, end hvis den tiltalte kun havde delt videoen få gange. Dette kunne også ses ved afgørelserne om voldtægter, da den ene gerningsmand i TfK 2016.1079 V blev pålagt at betale en større godtgørelse, end de gerningsmænd som kun havde voldtaget offeret en gang. Begge retsområder tager derfor hensyn til, hvor stor en grad de dømte har medvirket til krænkelsen. Der er uanset antallet af krænker et ønske om at fastsætte et samlet beløb, således at forurettede ikke bliver beriget, ved at være udsat for enten flere delinger eller voldtægter. Det er skærpende for selve godtgørelsesniveauet, at der er flere delinger eller voldtægter, men der opnås en form for ”rabat”, da krænkelseerne ikke ses som individuelle.

11.2.3. Delkonklusion

Det kan på baggrund af ovenstående analyse og sammenligning mellem fysiske voldtægter og digitale sexkrænkelser udledes, at Højesteret¹¹⁰ anså de to retsområder som sammenlignelige, således godtgørelsesniveauerne kunne sættes overfor hinanden. Ved de fysiske krænkelse har lovgiver fastsat et interval, som domstolene kan anvende i deres vurdering af tortgodtgørelse. Det er forfatterens udledning af Højesteretsafgørelserne, at domstolene anså de fysiske krænkelse som mere krænkende end de digitale, således at der ikke burde udbetales en højere godtgørelse end ved fysiske krænkelse.¹¹¹ På den baggrund sammenlignes der i de digitale sexkrænkelser med de niveauer, der er fastsat ved fysiske krænkelse, således godtgørelsesbeløbet ikke bør overstige hvad der tilkendes i fysiske krænkelse. Dette skyldes, at der i lovgivningen og forarbejderne hertil ikke er fastlagt noget godtgørelsesniveau ved digitale sexkrænkelser, hverken ved individuelle krænkelse eller flere krænkelse.

Derudover kunne domstolene benytte metoden, som anvendes ved fysiske krænkelse, på behandlingen af de digitale sexkrænkelser. Domstolene havde hverken tidligere retspraksis på, hvordan sager med mange krænker i digitale sexkrænkelser skulle håndteres, og det var heller ikke beskrevet i lov

---

¹¹⁰ U 2020.3922 H

¹¹¹ U 2019.1232 H og U 2020.3922 H

eller forarbejder. Derfor kunne domstolene finde inspiration fra behandlingen af de fysiske krænkelse, og hvordan domstolene i disse afgørelser håndterede sager med flere krænker. Ved både de fysiske og de digitale sexkrænkelser blev krænkelse set som én samlet krænkelse, på trods af at der var mange krænker/gerningsmænd. På den baggrund skulle godtgørelsesniveauet også ses samlet. Selvom det naturligvis har betydning for godtgørelsen, at der er mange krænker, bliver der fastsat én samlet godtgørelse, hvor de mange krænker opnår en ”mængderabat”. Denne ”mængderabat” bliver givet af hensyn til, at den forurettede ikke bliver beriget, når der er mange krænker. Dette begrundes i berigelsesgrundsætningen, og at der ved den enkelte krænkelse ikke er tilført en yderligere følelig krænkelse.

11.3. Samlet delkonklusion - en eller flere krænkelse

Da Højesteret i U 2019.1232 H tog stilling til godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagskomplekset, tog de også samtidig stilling til, om delingerne skulle anses for én samlet krænkelse eller flere individuelle krænkelse. Højesteret udtalte, at der ved udmålingen af tortgodtgørelsen var tale om et større sagskompleks, hvor der måtte tages hensyn til de godtgørelser, der allerede var tilkendt, og til de godtgørelser, der formodningsvist skulle tilkendes i fremtiden. Dette synspunkt blev allerede inddraget fra de første afgørelser i Umbrella-sagerne. I behandlingen af kompleksitet i afsnit 11.1.1. blev der allerede her af domstolene udtalt, at de ikke ville tage stilling til godtgørelsen, da komplekset var så stort, og der var tvivl om, hvorvidt der skulle være solidarisk hæftelse blandt de mange krænker. I en af de første landsretsdomme udtalte de, at der som en del af omstændighederne skulle indgå hvad de forurettede allerede var tilkendt.¹¹² På den baggrund kan det udledes, at domstolene allerede fra start af så krænkelse som én samlet krænkelse. Såfremt krænkelse udelukkende blev set som individuelle, ville der ikke skulle tages højde for fremtidige eller allerede tilkendte godtgørelser. Domstolen argumenterede imidlertid for, at delingerne var sket hver for sig, men der blev ved selve godtgørelsesniveauet taget højde for, at der også var andre krænkelse. På dette tidspunkt var der stadig taget højde for lighedsgrundsætningen, da alle de dømte blev pålagt at betale en tortgodtgørelse.

Den senere udvikling af sagerne er belyst i berigelsesafsnittet, hvor Højesteret i U 2020.3922 H tydeligt præciserede, at der var tale om én samlet krænkelse. Højesteret tog betragtningen som var nævnt i U 2019.1232 H med i vurderingen – at der skulle tages hensyn til andre tilkendte godtgørelser.

---

¹¹² U 2018.2438 V

Der var på tidspunktet for Højesteretsafgørelsen U 2020.3922 H tilkendt minimum 260.000 kr. til den forurettede pige og 53.500 kr. til den forurettede dreng, og disse samlede godtgørelser var efter domstolenes vurdering fastsat for højt, taget i betragtning af, hvad der normalt tilkendes i afgørelser om fysiske krænkelse. Det er derfor utvivlsomt, at Højesteret anser godtgørelserne som én samlet krænkelse.

I analysen er der ligeledes foretaget en sammenligning mellem de fysiske- og de digitale sexkrænkelser. I den forbindelse er det også fastlagt, at gruppevoldtægterne anses som én samlet krænkelse, da der gives ”mængderabat”, og det således ikke ”koster” mere, at voldtage offeret flere gange. Offeret blev nemlig tilkendt samme godtgørelse uanset, om denne var blevet voldtaget af to eller flere personer. Denne ”mængderabat” kan også sammenlignes med Umbrella-sagens afgørelser inden fastsættelsen af loftet for godtgørelser, da de dømte blev pålagt at betale en godtgørelse, hvor der var taget højde for, at andre ligeledes skulle betale tortgodtgørelse.

12. Godtgørelsesniveau

I nærværende afsnit ses der nærmere på godtgørelsesniveauet i forbindelse med Umbrella-sagskomplekset. Der har tidligere i analysen været mest fokus på, om der er blevet tilkendt godtgørelse eller ej, men i følgende afsnit vil der blive gået mere i dybden med selve niveauet. Det vil blive undersøgt, hvordan niveauet behandles i de mange Umbrella-sager, og om der er faste godtgørelsesniveauer, eller om domstolene har tilkendt godtgørelserne mere tilfældigt.

12.1. Lavt godtgørelsesniveau

I et anbringende i U 2020.2319 Ø havde den forurettede pige udtalt: *”Højesteret har i afgørelsen i straffesagen fra 2019 lagt godtgørelsesniveauet lavere end i andre digitale sexkrænkelssager[...]”* I dette afsnit vil der derfor blive foretaget en sammenligning mellem Umbrella-sagerne og øvrige domme om digitale sexkrænkelser. Da videoerne blev optaget i 2015, og størstedelen af delingerne blev foretaget senere, er der udvalgt sammenlignelige afgørelser inden for samme tidsperiode.

Det blev i Højesteretsafgørelsen U 2019.1232 H udtalt, at godtgørelsen skulle fastsættes under hensyntagen til, at der også ville være andre personer, som var skyldige i at videresende videoklippene,

og at der også i fremtidige sager måtte tages hensyn til godtgørelserne. I perioden for ”lighedsgrund-sætningen”, hvor der blev tilkendt godtgørelser, blev der stadig også set på godtgørelserne samlet. Dette medførte, at de tiltalte skulle betale en mindre tortgodtgørelse, end hvis der ikke havde været andre, som delte videoerne

I Højesteretsdommen U 2019.1232 H fra Umbrella-sagskomplekset, blev videoerne delt til minimum 35 personer. De forurettede blev tilkendt en tortgodtgørelse på henholdsvis 10.000 kr. og 2.000 kr. I fire efterfølgende afgørelser blev der tilkendt halvdelen af dette beløb, nemlig 5.000 kr. og 1.000 kr.¹¹³ I disse sager blev videoerne delt henholdsvis til en, syv, seks og tre personer. I U 2019.4091 Ø blev der foretaget delinger til fem personer, og tilkendt en godtgørelse på 2.500 kr. og 500 kr. Selvom der var sket flere delinger i denne sag, end i eksempelvis U 2019.4259 V, hvor der kun blev foretaget én deling, blev godtgørelsen alligevel fastsat lavere. Dette viser, at der er en uregelmæssighed i godtgørelserne, da mange af de øvrige omstændigheder og krænkelsens omfang er ens for de mange sager. Det skaber en usikkerhed, at lovgiver ikke har fastsat, hvordan tortgodtgørelsesniveauet skal fastlægges. Det er derfor op til domstolene at fastsætte godtgørelsesniveauet. Højesteretsdommen¹¹⁴ har dannet præcedens i Umbrella-sagerne, således de øvrige domme i Umbrella-sagerne har taget højde for godtgørelsesniveauet tilkendt af Højesteret, men der ses alligevel tilfælde af uregelmæssigheder i henhold til godtgørelsesniveauet.

I Umbrella-sagerne blev der i U 2019.4091 Ø tilkendt de laveste godtgørelser, nemlig 2.500 kr. til den forurettede pige og 500 kr. til den forurettede dreng. Dette måtte derfor anses som en minimumsgrænse. Som nævnt tidligere i afsnit 7.1.1.¹¹⁵ er der ikke fastsat noget minimumsbeløb fra lovgivers side, men godtgørelsen må ikke være urimelig lav, så det virker stødende for forurettede. En analyse af øvrig retspraksis om digitale sexkrænkelser har vist, at den lavest tilkendte godtgørelse lå på 5.000 kr.¹¹⁶

I TfK 2019.19 V havde tiltalte i syv sekunder filmet ind ad vinduet, hvor en 15-årig pige og en 16-årig dreng havde samleje. Tiltalte blev dømt for overtrædelse af STRFL § 235, da han senere delte

---

¹¹³ U 2019.4259 V, U 2019.4283 Ø, U 2020.2311 Ø og U 2020.2319 Ø

¹¹⁴ U 2019.1232 H

¹¹⁵ 7.1.1. Godtgørelsesniveau

¹¹⁶ Det kan dog ikke udelukkes, at der findes andre tilfælde, hvor der er blevet tilkendt et lavere godtgørelsesniveau, da det ikke er muligt, at få indblik i alle afgørelser om digitale sexkrænkelser.

videoen i en Facebook-gruppe, som fire andre havde adgang til. Tortgodtgørelsen blev tilkendt pigen, og fastsat til 5.000 kr. Videoen var i dårlig kvalitet, og man kunne ikke se nøgenhed, hvilket medførte, at videoen blev vurderet til ikke at være særligt krænkende.

Der blev ligeledes tilkendt forurettede 5.000 kr. i tortgodtgørelse i TfK 2019.584 Ø. Den 15-årige forurettede pige havde sendt billeder af sig selv af seksuel karakter til tiltalte, som hun havde et forhold til. Kæresten blev tiltalt fordi han havde videresendt billedet til sin veninde. Denne veninde blev ligeledes tiltalt, da hun videresendte billedet til forurettedes veninde. Byretten fandt ikke grundlag for, at forurettede skulle tilkendes godtgørelse. Den tiltalte pige ankede sagen, og blev under anken pålagt at skulle betale forurettede tortgodtgørelse.

I U 2021.4455 V havde tiltalte delt en video af sin letpåkledte ekskæreste på Facebook og YouTube. Byretten fandt ikke, at videoen var så krænkende for forurettede, at det berettigede til en tortgodtgørelse. Forurettede ankede den del af dommen, som vedrørte tortgodtgørelsen. Landsretten kom frem til, at videoen af hende, kun iført trusser, var krænkende, og tilkendte hende på den baggrund 5.000 kr. i tortgodtgørelse.

I disse ovenstående sager var der blevet tilkendt den samme eller højere tortgodtgørelse som de forurettede i Umbrella-sagerne blev tilkendt.¹¹⁷ Ud fra forfatterens vurdering har disse krænkelse ikke været lige så omfattende som i Umbrella-sagerne, blandt andet fordi der kun har været tale om letpåkledte billeder, få modtagere af indholdet eller dårlig billedkvalitet. På trods af dette var der i de øvrige afgørelser med digitale sexkrænkelser blevet tilkendt en større godtgørelse, hvilket bekræfter, at der i Umbrella-sagerne var fastsat et lavere godtgørelsesniveau end i øvrig praksis.

Såfremt man anser delingerne som én individuel krænkelse i Umbrella-sagerne kan der argumenteres for, at godtgørelsen var urimelig lav, og dermed stødende for forurettede. Derimod betragtes godtgørelsen højt fastsat, hvis man ser krænkelse som én samlet krænkelse, og dermed også ser på tortgodtgørelsen samlet. Det blev i U 2020.3922 H bevist, at den forurettede pige, som minimum, var blevet tilkendt 260.000 kr. og den forurettede dreng 53.500 kr. Hvis man ser på tortgodtgørelserne samlet, var tortgodtgørelsen fastsat højt sammenlignet med øvrige sager inden for digitale sexkrænkelser, men også i forhold til fysiske krænkelse.

---

¹¹⁷ TfK 2019.19 V, TfK 2019.584 Ø og U 2021.4455 V

Hvis krænkelserne i Umbrella-sagskomplekset ikke ses som en samlet handling, og man ser bort fra den store mængde af delinger og hvor stort sagskomplekset var, ville krænkelsen for forurettede heller ikke være så stor. Det var mængden af delingerne, som samlet øgede hvor stor krænkelsen blev. Men når man ser på hver dom for sig, og sammenligner med andre afgørelser, som ikke indgår i et større sagskompleks, taler det stadig for, at godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagerne var fastsat lavt.

I den sammenlignelige sag, U 2019.702 V, havde to tiltalte optaget en video af to unge, som havde samleje. De delte videoen med et ukendt antal personer, men det var ikke til mange. De tiltalte skulle in solidum betale 20.000 kr. i tortgodtgørelse til den ene forurettede, hvis sag blev behandlet i denne afgørelse. Denne dom¹¹⁸ kan sammenlignes med Højesteretsafgørelsen, som var det tilfælde med flest delinger i Umbrella-sagskomplekset.¹¹⁹ Videoen blev delt til minimum 35 personer, og tortgodtgørelsen var derfor også fastsat til det højeste i sagskomplekset, nemlig 10.000 kr. Sagens faktum i U 2019.702 V er sammenligneligt med Umbrella-sagen¹²⁰, men der blev formentligt delt til færre end 35 personer, og på trods af dette, blev der tilkendt en tortgodtgørelse, som var dobbelt så høj.

De analyserede øvrige afgørelser udmålte den laveste tortgodtgørelse til 5.000 kr., hvilket bekræfter, at godtgørelsen i Umbrella-sagerne var lavt fastsat, idet krænkelsen var større, sammenlignet med øvrige sager. I afgørelsen U 2019.702 V, der havde et sammenligneligt faktum med Umbrella-sagerne, blev der tilkendt en godtgørelse på 20.000 kr., hvilket var dobbelt så højt som det højest tilkendte beløb i Umbrella-sagskomplekset. Det kan derfor på baggrund af ovenstående bekræftes, som behandlet tidligere i afhandlingen, at Højesteret i U 2019.1232 H har taget højde for fremtidige og allerede tilkendte godtgørelser. Godtgørelserne blev således fastsat lavt på baggrund af, at domstolene anså krænkelserne som én samlet krænkelse, og der med henblik på berigelsesprincippet ikke blev tilkendt forurettede det godtgørelsesbeløb, som denne ville være tilkendt, såfremt sagen ikke indgik i et større sagskompleks.

Ovenstående analyse af retspraksis viser, at det er varierende, hvad der tilkendes i tortgodtgørelse. Umbrella-sagerne havde i nogle tilfælde et varierende godtgørelsesniveau, idet der i nogle af sagerne med færre delinger blev tilkendt en højere godtgørelse, mens andre sager med flere delinger tilkendte

---

¹¹⁸ U 2019.702 V

¹¹⁹ U 2019.1232 H

¹²⁰ U 2019.1232 H

en lavere godtgørelse. Der kan således ikke udledes et nærmere bestemt godtgørelsesniveau, hvilket medvirker til at gøre retsgrundlaget usikkert – og svært at forudse for fremtidige sammenlignelige sager. På baggrund af denne usikkerhed findes det relevant at undersøge, hvad domstolene yderligere tillægger vægt, når der sker en afvejning af hensyn i forhold til størrelsen af tortgodtgørelsen, idet det ikke udelukkende er antallet af delinger, der kan have betydning for tortgodtgørelsens størrelse.

12.2. Afvejningen – hvad tillægges vægt

Som nævnt i afsnit 11.2.1¹²¹ er der ved fysiske krænkelse i bemærkningerne til loven fastsat et godtgørelsesniveau som domstolene skal anvende, når de tilkender tortgodtgørelse. Lovgiver har taget stilling til, hvad der kan tillægges vægt ved fysiske krænkelse, således de har fastsat niveauet alt efter om det er forsøg på voldtægt, fuldbyrdet voldtægt, incest osv. Der er derfor givet nogle retningslinjer for, hvad domstolene kan tillægge vægt, og hvordan niveauet skal være for tortgodtgørelsen. Dette er ikke tilfældet for digitale krænkelse, med undtagelse af, at der i EAL § 26 står der skal tages højde for forurettedes alder, og om der er sket en overtrædelse af straffelovens kapitel 23, 24 eller 27. Med henvisning til afsnit 7.1.1.¹²² stod der i lovforslaget til ikrafttrædelseslovens § 15, stk. 2, at godtgørelsen skulle fastsættes under hensyn til ”*krænkelsens grovhed, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt.*”¹²³ Formuleringerne er brede, hvorfor det er op til domstolene at tolke på dem, og det er derfor i vidt omfang op til dem, at fastlægge, hvad der kan tillægges vægt.

I Umbrella-sagerne var der ikke på forhånd, af lovgiver, fastsat et godtgørelsesniveau. Generelt kunne der ses en tendens til, at domstolene anvendte Højesterets godtgørelsesniveau som pejlemærke, hvor tortgodtgørelsen blev fastsat ud fra en betragtning af dette niveau og antallet af delinger. Grunden til at især delingerne havde betydning var, at faktum i det store sagskompleks ofte var ensartet, og det derfor især var antallet af delinger, som adskilte dommene.

I forlængelse af denne problemstilling findes det relevant at undersøge, hvad der ellers kan tale for, at godtgørelserne kan differentiere i afgørelserne. Da Umbrella-sagerne ofte havde samme faktum, er

---

¹²¹ 11.2.1. Enkeltstående voldtægter sat op mod digitale sexkrænkelser

¹²² 7.1.1 Godtgørelsesniveau

¹²³ Lov nr. 89 af 29/03/1972 om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., af lov om rettens pleje og af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse.

det hensigtsmæssigt at inddrage øvrig praksis om digitale sexkrænkelser, for at få et større billede af hvad der tillægges vægt.

Fordi det kun er bredt formuleret af lovgiver, hvad der kan tillægges vægt, er det op til domstolenes skøn at fastsætte, hvad der kan tillægges vægt i den konkrete sag. Det er ikke muligt at lave en udtømmende liste, med hvad domstolene nu og i fremtiden vil tillægge vægt, da det også afhænger af sagens faktum. Det er derfor op til domstolenes fortolkning, hvad de mener er skærpende og formildende omstændigheder for godtgørelsesniveauet. Nærværende afsnit opridses nogle af de elementer, som domstolene gentagende gange ses at lægge vægt på.

Både antallet af delinger og antallet af billeder eller videoer havde stor betydning, da dette gik igen i mange af domstolenes argumenter. I TfK 2021.1175 V¹²⁴ var det skærpende, at selvom der kun var foretaget én deling, så var delingen nået ud til mange mennesker. Dette var også argumentet i U 2018.567 V¹²⁵ hvor tiltalte i princippet kun havde foretaget en deling, men havde gjort det på et socialt medie, således mange mennesker så fik kendskab til indholdet. Dette fik også betydning i TfK 2017.531 V¹²⁶, hvor tiltalte kun havde foretaget én deling til én person, men domstolen lagde vægt på, at han havde gjort det muligt, at materialet blev delt til en bred kreds. Domstolene tillagde det således vægt, hvor mange personer der havde set det krænkende materiale, uanset om der blev foretaget én deling, eller om der blev foretaget mange delinger – det afgørende var, om delingen var nået ud til mange mennesker, og ikke kun hvordan delingen var foretaget. Det vil dog være skærpende, at delingen foregår på en offentlig side på internettet, hvor alle potentielt kan få adgang til materialet, fremfor en lukket chatgruppe. Det har også stor betydning om materialet, tiltalte har delt, er videregivet til personer, som kan opbevare og viderelede dette, da risikoen for yderligere delinger også er en skærpende omstændighed.

---

¹²⁴ I TfK 2021.1175 V havde tiltalte delt nøgenbilleder af seksuel karakter af forurettede på en pornohjemmeside. I afgørelsen blev der lagt vægt på at billederne var set 3.302 gange, og det var derfor en skærpende omstændighed, at selvom der i princippet kun var foretaget én deling, så var billederne blevet set af mange.

¹²⁵ I U 2018.567 V delte tiltalte en video denne havde filmet af to unge forurettede, som havde samleje på et toilet. Videoen blev delt på det sociale medie Snapchat, hvor alle de venner tiltalte havde, på mediet, kunne se videoen. Omkring 100-150 personer så videoen inden den blev fjernet, og flere personer tog et skærmbillede af videoen, som efterfølgende florerede rundt i vennekredsen. Landsretten lagde vægt på, at krænkelsen havde været stor, da videoen var blevet videregivet til mange mennesker.

¹²⁶ I TfK 2017.531 V havde tiltalte delt en række utugtige videoer og billeder af en 14-årig pige én gang til forurettedes klassekammerat. Denne klassekammerat delte videoen til en bredere kreds ved at dele materialet på Facebook. Domstolene lagde vægt på, at tiltalte havde gjort det muligt at udbrede materialet til en videre kreds, ved at sende det til klassekammeraten, og domstolene udtalte, at dette fik betydning for tortgodtgørelsens udmåling.

I Umbrella-sagerne var der tale om tre videoer, og det fremgik, at domstolenes fokus mere lå på antallet af delinger fremfor antallet af billeder/videoer. Øvrig praksis viser dog, at antallet af materialet, som deles, ligeledes har betydning for tortgodtgørelsens størrelse. Som eksempel kan nævnes FED 2020.45 Ø hvor tiltalte havde videresendt 60 nøgenbilleder og tre film med pornografisk karakter af sin ekskæreste på sociale medier. Her fremgik det, at domstolens vurdering af tortgodtgørelsen, at blandt andet ”*billedernes antal*” indgik heri.

Et af fokusområderne er krænkelsesperioden. En stor del af afgørelserne lagde vægt på, at de forurettede ikke kan vide om delingen af materialet nogensinde stopper. Dette gælder både i store sagskomplekser, men også i små. Ved Umbrella-sagerne var det et problem i forhold til, hvor stor tortgodtgørelse, der skulle tilkendes, og om der skulle tages hensyn til, at der i fremtiden ville ske endnu flere delinger. Denne problemstilling vedrørte berigelsesgrundsætningen, og er allerede behandlet. Ved øvrig praksis har domstolene i en lang række afgørelser lagt vægt på, at billederne var frit tilgængelige for alle, og at det ikke var muligt, at fjerne billederne fra internettet¹²⁷. I TfK 2014.641 Ø argumenterede domstolen også for, at det var skærpende for godtgørelsesniveauet, at forurettede ikke kunne vide om de krænkende billeder eller videoer ikke fortsat ligger på internettet. Ligeledes udtalte domstolen i TfK 2017.531 V ”*Ved den beløbsmæssige udmåling heraf er der lagt vægt på risikoen for, at det for forurettede meget kompromitterende materiale vedblivende udbredes.*” Som det blev bemærket, var det et fokus i en stor del af afgørelserne, at det krænkende materiale forblev på internettet, og at det i mange tilfælde næsten var umuligt at få slettet materialet, så snart det var offentliggjort. Det var derfor en skærpende omstændighed, at forurettede skulle leve med, at de krænkende billeder eller videoer formegentlig altid ville florere på internettet.

Et andet element, som domstolene har anvendt ved vurderingen af godtgørelsesniveauet, er hvem delingen blev foretaget til. Eksempelvis blev der i TfK 2018.424 Ø lagt vægt på, at tiltalte havde delt videoer af unge til ”*nogle for ham ukendte personer, som han kun kendte gennem internetgrupper med interesse for børneporno*”. Det øgede krænkelsen, at billederne blev set af personer, der interesserede sig for børneporno, og delingen medførte også en risiko for en endnu bredere deling inden for dette miljø. Der findes også afgørelser, hvor tiltalte har delt videoerne med forurettedes nære omgangskreds. I TfK 2017.1052 Ø¹²⁸ udtalte domstolen:

---

¹²⁷ Som eksempel kan nævnes FED 2005.222 Ø og U 2015.2561 H

¹²⁸ I TfK 2017.1052 Ø havde tiltalte blandt andet videresendt intime nøgenbilleder af forurettede til lederen på forurettedes arbejdsplads samt til hendes kærestes arbejdsplads. Desuden havde han også hængt billeder op på hendes arbejdsplads

”Der er ved udmålingen af godtgørelsen efter erstatningsansvarslovens § 26 lagt vægt på, at tiltalte på den ene side har fremsendt billederne til en relativt begrænset kreds, og i skærpende retning, at tiltalte har målrettet fremsendelsen til en kreds i F's nærmiljø.”

Det kan være en skærpende omstændighed, hvem tiltalte deler materialet med, da det øger krænkelserne, at det er personer i forurettedes nærmiljø. I U 2018.567 V¹²⁹ havde det ligeledes betydning, da *”videoen og billeder herfra fortsat florerer i deres omgangskreds, at de ikke ved, hvem der er eller kommer i besiddelse af videoen[...]”*. Det kan derfor udledes ud fra ovenstående afgørelser, at det kan være skærpende for niveauet, at delingen bliver foretaget i forurettedes omgangskreds, men også hvis delingen eksempelvis sker til kriminelle inden for det børnepornografiske miljø.

I Umbrella-sagerne var indholdet i videoerne særdeles krænkende, da de to forurettede var nøgne og dyrkede sex. Materialets indhold fik også betydning for godtgørelsen, da den forurettede pige fik en højere tortgodtgørelse end den forurettede dreng, da videoerne var mere krænkende for hende. En af årsagerne var, at hun fik indført genstande i sine kønsdele, og Højesteret udtalte i U 2019.1232 H, at *”[k]rænkelserne har været særligt grove over for [den forurettede pige], som udsættes for ydmygende handlinger.”* I størstedelen af sagerne fik den forurettede dreng tilkendt 1/5 af størrelsen af hendes tortgodtgørelse, da materialet havde været mere ydmygende for hende. Det er selvsagt mere krænkende at få delt voldsomt pornografiske videoer, fremfor ”blot” et nøgenbillede, hvilket der også bliver taget hensyn til ved domstolens vurdering af tortgodtgørelsens størrelse.¹³⁰ Domstolen udtaler i TfK 2021.1175 V at der *”ved fastsættelsen af erstatningens størrelse er lagt vægt på karakteren og indholdet af billederne”*.¹³¹ Manipulerede billeder og videoer kan også være særdeles krænkende, og blive omfattet af reglerne om digitale sexkrænkelser. Et eksempel er U 2015.2561 H, hvor tiltalte

---

¹²⁹ I U 2018.567 V havde tiltalte filmet og delt de to forurettedes samleje på Snapchat, der blev lagt vægt på, hvem delingen var foretaget til – ikke kun at det var med mange mennesker, men at der var mennesker der var i de forurettedes omgangskreds.

¹³⁰ Se eksempelvis U 2021.4455 V, hvor tiltalte fik delt en video på Facebook og Youtube kun iklædt trusser. Hun fik i første instans ikke tilkendt tortgodtgørelse, da retten ikke fandt indholdet af videoen krænkende i en sådan grad at godtgørelsen kunne tilkendes. Landsretten tilkendte dog godtgørelse, da der var mange mennesker, der potentielt fik adgang til videoen. Godtgørelsen blev fastsat lavt, da indholdet i videoen ikke fandtes særligt krænkende, men der forelå dog en retsstridig krænkelse.

¹³¹ I TfK 2021.1175 V havde tiltalte delt otte billeder af forurettede, og på fem af dem kunne man se hendes kønsdele eller bagdel. Det var en skærpende omstændighed, at billederne havde stærk seksuel karakter med fokus på kønsdele.

havde downloadet en række pigers Facebook-billeder og lagt på en pornohjemmeside med henblik på, at de skulle manipuleres, således de fik pornografisk karakter.

Som det er nævnt i EAL § 26 er det en skærpende omstændighed, at STRFL §§ 235, 264 d og 232¹³² er overtrådt, men der er ikke noget, der tyder på, at den ene bestemmelse er mere skærpende end den anden – dog taget i betragtning, at materialets indhold, og herunder børnepornografi, er en skærpende omstændighed, samtidig med at det er en skærpende omstændighed, hvis forurettede er under 18 år. Dette fremgår både af bestemmelsen, men også af en lang række afgørelser, hvor domstolene tillagde det vægt ved spørgsmålet om tortgodtgørelse. Som eksempel kan nævnes TfK 2018.424 Ø, hvor det fremgik, at domstolen *”har ved tortgodtgørelserne lagt vægt på de forurettedes alder.”*

Domstolene lægger også vægt på en lang række subjektive kriterier. Domstolene henviser ofte til *”krænkelsernes karakter og omfang”* i deres begrundelser. Krænkelsernes omfang må forstås således, i hvilken grad forurettede er blevet krænket, idet jo større krænkelser, des større formodes det også, at tortgodtgørelsen er. Ved tilkendelse af tortgodtgørelse lægges der vægt på forurettedes æresfølelse, og derfor er forurettedes forhold også vigtig for tilkendelsen af tortgodtgørelsen. Domstolene tager i betragtning, hvilke konsekvenser krænkelserne har haft for forurettede, herunder om den forurettede har oplevet psykiske følger på baggrund af krænkelserne. Som eksempel lagde Højesteret i Umbrella-sagen U 2019.1232 H vægt på, at den forurettede pige *”blev psykisk hårdt ramt, da billederne blev kendt i hendes familie og omgangskreds samt i lokalsamfundet.”* og *”[d]er skal ved vurderingen heraf lægges vægt på krænkelsernes grovhed og følger for de forurettede”*. Der er derfor ingen tvivl om, at der tages højde for de konsekvenser krænkelserne har haft for forurettede.

Det har ved domstolenes afgørelse også betydning, at den forurettede er identificerbar. Hvis det ikke er muligt at genkende pågældende på billedet eller videoen taler det for, at krænkelserne er mindre. Det har betydning om forurettede kan identificeres ud fra materialets indhold, men det er også skærpende såfremt der med tekst eller andet fremgår flere oplysninger om forurettede. Dette var Umbrella-sagerne et eksempel på, da der blev lagt vægt på, at de forurettede kunne identificeres, og at den forurettede pige blev kaldt ved sit fulde navn i videoen, og den forurettede dreng blot med sit kælenavn.

---

¹³² STRFL §§ 232 og 235 er i kapitel 24 om seksualforbrydelser, og STRFL § 264 d er i kapitel 27 om forbrydelser mod den personlige frihed. Begge kapitler, samt kapitel 23, er nævnt i EAL § 26, som bestemmelser, der kan tillægges vægt ved godtgørelsen, hvis disse er overtrådt.

I TfK 2021.1175 V¹³³ lagde domstolen også vægt på ”at forurettedes fulde navn er angivet ved billederne på den pornografiske hjemmeside.” Det er derfor også skærpende, at der er informationer om den/de forurettede. I andre afgørelser har det også indgået i argumentationen, at de forurettede kunne identificeres. Eksempelvis i TfK 2018.424 Ø udtalte retsformanden ”at de forurettede ikke var slørede og således risikerer genkendelse”. Det er således en skærpende omstændighed, hvis forurettede er let genkendelig.

På baggrund af disse elementer taler det ligeledes for, at domstolene har fastsat tortgodtgørelsesniveauet lavt i Umbrella-sagerne. Mange af elementerne taler nemlig for, at der skal tilkendes en højere tortgodtgørelse. Som skærpende omstændigheder kan nævnes, at der i mange af Umbrella-sagerne var foretaget forholdsvis mange delinger, der var en lang krænkelserperiode, det store antal af delinger har medvirket til, at det ikke har været muligt at fjerne videoerne, mange af delingerne var foregået i de forurettedes nærmiljø, materialets indhold var yderst krænkende, der var overtrådt bestemmelserne i straffelovens kapitel 24 og 27, de forurettedes psykiske men, de forurettede alder, begge er identificerbare, og den forurettede pige var nævnt ved navn i videoen. De mange elementer som kan udledes fra Umbrella-sagerne, vil domstolene normalt tillægge vægt som skærpende for godtgørelsesniveauet. På baggrund af dette, kan det udledes, at domstolene i Umbrella-sagerne har fastsat godtgørelsesniveauet lavt, idet de mange skærpende omstændigheder burde have hævet de beløb, der blev tilkendt.

Da der er så mange elementer, der kan tillægges vægt, er det også svært at fastsætte et interval, ligesom der er ved fysiske krænkelser. Ved fysiske krænkelser er det især grovheden af krænkelsen der bliver differentieret på, således der tages hensyn til om det er en voldtægt, der er fuldbyrdet, om det er en gruppevoldtægt mv. Hvis det udelukkende var antallet af delinger, som blev tillagt vægt, havde det været nemmere at fastsætte et interval for, hvordan tortgodtgørelsen skulle udmåles ved et vist antal delinger. På grund af, at der er så mange ting i sagernes faktum, der er er skærpende eller formildende kan det være sværere, at fastsætte et godtgørelsesniveau, da der skal tages hensyn til mange elementer.

---

¹³³ I TfK 2021.1175 V fik forurettede delt otte billeder af hende på en hjemmeside, hvoraf størstedelen af dem var nøgenbilleder af seksuel karakter. Tiltalte havde ligeledes delt hendes fulde navn sammen med billederne på pornohjemmesiden, og forurettede var på baggrund af dette blevet kontaktet af fremmede mænd.

13. Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar

Den 27. april 2022 blev der af den daværende justitsminister fremsat forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar.¹³⁴ Lovforslaget vedrører nogle af de problemstillinger, som er behandlet i dette projekt.

Hvis lovforslaget bliver vedtaget med de foreslåede ændringer, vil EAL § 26 få følgende ordlyd:

§ 26 Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.

*Stk. 2. Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24, herunder at krænkelsen er begået over for en person under 18 år. Det samme gælder, hvis krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 27. Dette gælder dog ikke de overtrædelser, der er nævnt i straffelovens §§ 266-266 b. **Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillige tillægges vægt, at krænkelsen er en digital seksuel krænkelse.***

Stk. 3. Ved fastsættelsen af godtgørelsen skal alle digitale seksuelle krænkelse, der er begået uafhængigt af hinanden, vurderes selvstændigt.

*Stk. 4. Selv om der ikke er lidt tort, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særlig groft angreb mod en andens person eller frihed. **Det samme gælder særligt grove krænkelse mod en andens fred eller ære.***

---

¹³⁴ Folketingstidende 2021-2022, L 184, tillæg A: Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Stk. 5. § 18, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse på godtgørelse efter stk. 1-4 og på godtgørelse efter § 26 a.

(Lovforslagets ændringer er markeret med fed.)

13.1. Lighedsgrundsætningen vs. berigelsesgrundsætningen

Ud fra forslaget bemærkninger er det klart, at lovforslaget udspringer på baggrund af Umbrella-sagskomplekset, og at der fra lovgivers side er et ønske om at afklare nogle af de problemstillinger sagen medførte. Det er anført at:

”Udviklingen har givet anledning til en række udfordringer, særligt når der er mange gerningspersoner i det samme sagskompleks. Det drejer sig bl.a. om, at det - som retsstillingen er i dag - er vilkårligt, hvilke gerningspersoner der kommer til at betale tortgodtgørelse i større sagskomplekser.”

Dette er også et af afhandlingens helt store problemstillinger, nemlig vurderingen af om lighedsgrundsætningen eller berigelsesgrundsætningen skal vægtes højest. Som retstillingen er nu, efter sidste afsagte Højesteretsdom i Umbrella-sagskomplekset, så blev berigelsesgrundsætningen vægtet højest, fordi domstolen satte et loft for tortgodtgørelsen.¹³⁵ Med lovforslaget er der i stedet et ønske om at vægte lighedsgrundsætningen højest. Dette udledes af det nye stk. 3, hvor krænkelse, som er begået uafhængigt af hinanden, skal vurderes selvstændigt. Det er begrundet i, at gerningspersoner skal behandles lige, men også for at undgå at gerningspersoner får sin sag udsat, til efter der er blevet fastsat et loft for tort, for at undgå at betale tortgodtgørelse.

Konsekvenserne af at krænkelse skal vurderes selvstændigt er, at alle gerningspersoner skal betale tortgodtgørelse, og der dermed ikke gælder et loft for tortgodtgørelsen. En følge af dette er, at forurettede samlet kan få tilkendt en stor godtgørelse, men der skal også tages højde for, at der så er foretaget mange krænkelse. Lovgiver har derfor et ønske om hellere at tilgodese forurettede, og at denne har været udsat for mange krænkelse, end den vil tilgodese krænkere.

---

¹³⁵ U 2020.3922 H

Umiddelbart kan der opstå tvivl over formuleringen i det indsatte stk. 3, og hvad der menes med, at krænkelse er ”*begået uafhængigt af hinanden*”. Det fremgår dog af bemærkningerne til lovforslaget, at selvom det er det samme materiale, som bliver delt, så er det ikke den samme krænkelse.

13.2. Fysiske og digitale krænkelse

Mange af problemstillingerne bliver i lovforslaget løst på samme måde som fysiske krænkelse. Justitsministeriet har fundet inspiration i, hvordan fysiske krænkelse bliver behandlet og ønsker at overføre disse principper til digitale sexkrænkelse. Hensigten med at alle krænkelse skal vurderes selvstændigt er for at tage hensyn til forurettedes retsfølelse, men også ”*et ønske om at ligestille fysiske og digitale seksuelle krænkelse i tortmæssig henseende.*” Ved indførelsen af stk. 3 gives der dog ikke mængderabat, som man ser i sager om fysiske krænkelse, da der ved godtgørelsens størrelse ikke skal tages hensyn til, at der også er andre krænkere, som betaler godtgørelse til de forurettede.

Justitsministeriet har et ønske om, krænkelse bliver set hver for sig, men også at der bliver fastsat et udgangspunkt for niveauet for tortgodtgørelsen, ligesom der er ved fysiske krænkelse.

13.3. Godtgørelsesniveau

Umiddelbart kan det virke betydningsløst at indsætte det 4. pkt. i stk. 2, da det allerede fremgår af bestemmelsen, at der ved godtgørelsesniveauerne kan tillægges vægt, at lovbestemmelserne i kapitel 24 og 27 er overtrådt. Selvom det ikke er et krav for tortgodtgørelsen ved digitale sexkrænkelse, at bestemmelserne er overtrådt, ses det dog i langt de fleste tilfælde. Formålet med det 4. pkt. er imidlertid at fastsætte et udgangspunkt for niveauet ved tortgodtgørelsen ved digitale sexkrænkelse. Justitsministeriet finder, at ”*der bør fastsættes et udgangspunkt for niveauet for tortgodtgørelse i sager om digitale seksuelle krænkelse, og at niveauet forudsættes at være i størrelsesordenen 5.000 kr. til 30.000 kr.*” Det er stadig domstolene, der ud fra et skøn over sagens faktum, der skal vurdere størrelsen på godtgørelsesniveauet, men nu har domstolene et interval at tage udgangspunkt i.

13.4. Elementer der tillægges vægt

Lovforslaget ændrer ikke praksis på, hvad der skal tillægges vægt ved spørgsmålet om tortgodtgørelsesniveauet. Det er derfor fortsat på baggrund af EAL § 26 og den dagældende ikrafttrædelseslov til straffeloven § 15¹³⁶, hvor der skal lægges vægt på *”krænkelsernes grovhed, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt.”* Selvom der i lovforslaget er indført, at der ved fastsættelsen af godtgørelsen kan tillægges vægt, at krænkelsen er en digital seksuel krænkelse, er der stadig et stort spillerum for domstolene, hvor disse kan fortolke dette. Som et eksempel på, hvad der kan tillægges vægt, skriver Justitsministeriet *”Domstolene vil ved udmålingen f.eks. kunne lægge vægt på, om delingen er sket i et ”lukket” miljø, såsom messenger eller andre beskæftjener, eller på internettet.”* Lovforslaget vil formegentlig ikke medvirke til en ændring af, hvad der tillægges vægt.

13.5. Udvidelse af anvendelsesområdet

I lovforslaget fremgår det, at Justitsministeriet ønsker at udvide anvendelsesområdet for tilkendelse af tortgodtgørelse. Dette er ikke behandlet som en problemstilling i afhandlingen. Udvidelsen sker *”med henblik på at gøre det muligt at yde tortgodtgørelse for retsstridige krænkelser, uanset om disse er egnede til at påvirke forurettedes selv- og æresfølelse, hvilket efter gældende ret er en betingelse for at blive tilkendt tortgodtgørelse.”* Hvis lovforslaget bliver vedtaget, skal anvendelsesområdet for tortgodtgørelsen også omfatte særligt grove krænkelser af en andens fred og ære. Ved indførslen af det 2. pkt. i stk. 4 åbnes der op for muligheden for at tilkende godtgørelse, selvom betingelserne for godtgørelse af tort ikke er opfyldt. Det er ved indførslen derfor ikke et krav om, at forurettede skal føle sig krænket, før denne kan tilkendes en godtgørelse. Det er dog forfatterens vurdering, at digitale sexkrænkelser altid vil have et ydmygende element, som vil berettige en tortgodtgørelse efter stk. 1.

14. Konklusion

I forbindelse med Umbrella-sagerne fulgte flere problemstillinger, som der i denne afhandling er belyst. Det er i vidt omfang op til domstolene at fastlægge retsstillingen, da det i lovgivningen ikke er fastsat, hvordan store sagskomplekser skal håndteres.

---

¹³⁶ Lov nr. 89 af 29/03/1972 om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., af lov om rettens pleje og af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse.

Den første problemstilling vedrørte en afvejning af ligheds- og berigelsesgrundsætningen. I de første sager afviste domstolene at træffe afgørelse om godtgørelsen, idet sagerne var for kompleks af karakter. Højesteret ændrede denne retstilstand, idet de tog stilling til godtgørelsesniveauet. Afgørelsen som Højesteret traf, fik betydning for retstilstanden på området fremadrettet, idet afgørelsen dannede præcedens for efterfølgende sager. Lighedsprincippet var dominerende, da alle dømte, som retsstridigt havde krænket de forurettedes ære og selvfølelse, skulle betale tortgodtgørelse til de forurettede. I perioden blev der dog stadig taget højde for berigelsesgrundsætningen, idet Højesteret udmålte godtgørelsen under hensyn til øvrige tilkendte godtgørelser.

Domstolene ændrede retstilstanden i en ny Højesteretsafgørelse, da de satte et loft for tilkendelsen af godtgørelse. Berigelsesgrundsætningen blev dermed dominerende, og vejede nu tungere end hensynet til, at lige skal behandles lige. Baggrunden for at Højesteret fastsatte et loft, var at den samlede tortgodtgørelse blev anset for være højere, end hvad der kunne forventes. I den forbindelse blev der af domstolene foretaget en sammenligning af fysiske og digitale sexkrænkelser, idet domstolene stod i en situation, hvor det ikke var fastsat i lovgivning eller forarbejder, hvordan en sag med så mange krænkelser skulle behandles. Domstolen sammenlignede det samlede godtgørelsesniveau med fysiske krænkelser, og mente på baggrund af denne sammenligning, at det samlede godtgørelsesniveau for Umbrella-sagerne var for højt.

Da domstolene fastsatte et loft for tilkendelse af godtgørelse, var det i strid med lighedsprincippet, da der opstod en forskel på de dømte. Krænkerne som blev dømt inden fastsættelsen af loftet, blev pålagt at betale godtgørelse, hvorimod andre krænkelser, der først blev dømt efter loftet, ikke blev pålagt at betale. Dette medførte, at krænkerne ikke blev behandlet lige, og denne retsstilling kan medvirke til, at tiltalte kan forsøge at få sin sag udsat indtil der er fastsat et loft.

I forbindelse med at Højesteret anvendte berigelsesgrundsætningen som argument for at sætte et loft på godtgørelserne, blev det samtidigt bemærket, at det ikke er umuligt, at der kan opstå en ekstraordinær situation, som kan begrunde at godtgørelse kan tilkendes igen. Dette sås at være tilfældet i en sag fra 2021, hvor udgivelsen af en sang, indeholdende lydclip fra de krænkende videoer, blev vurderet til at være en ny krænkelser, som ikke kunne anses for at være dækket af det loft, som de tidligere afgørelser fra sagskomplekset var omfattet af.

Da Højesteret fastsatte loftet for godtgørelsen i Umbrella-sagerne, blev det tydeligt, at de anså krænkelseerne som én samlet fremfor individuelle krænkelse. Højesteret vurderede, at de allerede tilkendte godtgørelser skulle ses samlet, og på baggrund af denne samlede vurdering fandt de, at godtgørelsen var for høj. Allerede inden Højesteretsafgørelsen, der satte loft på godtgørelsen, kunne det ses at der blev taget højde for øvrige tilkendte godtgørelser ved udmålingen af godtgørelsesniveauet.

I forbindelse med sammenligningen af fysiske krænkelse, var det også relevant at undersøge om gruppevoldtægter kunne anses for én eller flere krænkelse. Retspraksis for gruppevoldtægter anser krænkelseerne for én samlet, uanset hvor mange voldtægter og gerningsmænd, der er tale om. Domstolenes argumentation pegede i retning af, at der var tale om individuelle voldtægter, dette kunne ses både ud fra straffene, der idømtes, og godtgørelserne der blev tilkendt. Ved at krænkelseerne ses som én samlet krænkelse, betød det at der blev givet en ”mængderabat”, da godtgørelsen blev fastsat ud fra, hvad der fandtes rimeligt for godtgørelsesniveauet, og ikke hensynet til antallet af krænkere. Dette udgangspunkt ses også i Umbrella-sagerne, idet der blev sat et loft for godtgørelserne, da begge betragtninger bygger på berigelsesgrundsætningen.

Den sidste problemstilling i afhandlingen vedrørte godtgørelsesniveauet i Umbrella-sagerne. Det kan konkluderes, at godtgørelsesniveauet var fastsat lavt i det store sagskompleks i forhold til øvrig praksis om digitale sexkrænkelse. Dette skyldes, at domstolene ved tilkendelsen af godtgørelsen tog højde for fremtidige og tidligere tilkendte godtgørelser. For at bakke påstanden op om, at der i Umbrella-sagerne blev tilkendt lavere godtgørelser, blev der i analysen sammenlignet med øvrig retspraksis, hvor faktum var sammenligneligt. Det kunne udledes, at godtgørelsesniveauet var højere i de øvrige domme, selvom handlingerne var mindre krænkende, og der, på trods af dette, blev tilkendt en højere godtgørelse.

I Umbrella-sagerne var der ikke på forhånd fastsat et godtgørelsesniveau, men domstolene fulgte nogenlunde samme niveau, alt efter de skærpende og formildende omstændigheder i sagerne. Det er op til domstolene at fastsætte godtgørelsesniveauet, og generelt kunne der ses en tendens til, at jo flere delinger jo højere var tortgodtgørelsen. Derfor blev det analyseret, hvilke elementer der blandt andet tillægges vægt ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen. På baggrund af dette kan det udledes, at domstolene især har lagt vægt på antallet af delinger, antallet af billeder/videoer, krænkelsesperioden,

om det er muligt at slette materialet, materialets indhold og delingens modtager. Det er skærpende for godtgørelsesniveauet, at STRFL §§ 235, 264 d og 232 er overtrådt, men der er ikke noget, der tyder på, at den ene bestemmelse er mere skærpende end den anden – dog taget i betragtning, at materialets indhold, herunder børnepornografi, er en skærpende omstændighed. Der er også en række subjektive forhold, som kan indgå i bedømmelsen, da godtgørelsen bygger på forurettedes æresfølelse. Ud fra analysen kan det ses, at det tillægges vægt, at forurettede er under 18 år, om denne kan identificeres i materialet eller ud fra tilhørende tekst, hvilke konsekvenser krænkelsen har haft for forurettede, og herunder om krænkelsen har medført psykiske påvirkninger.

EAL § 26 og forarbejderne til ikrafttrædelseslovens § 15 indeholder alene en bred formulering af, hvad der kan tillægges vægt ved tortgodtgørelsen, og det er således op til domstolene at vurdere hvilke elementer, der skal indgå som skærpende eller formildende for tortgodtgørelsen. Det er ikke muligt at udarbejde en udtømmende opremsning af, hvilke elementer der kan tillægges vægt, idet sagernes faktum er forskellige, og vurderingen af elementerne kan ændre sig over tid.

Mange af disse problemstillinger som afhandlingen har belyst, er der efterfølgende sat fokus på i et lovforslag. Hvis lovforslaget bliver vedtaget, vil krænkelse i fremtiden blive anset som særskilte, og der vil ikke kunne fastsættes et loft for en samlet godtgørelse. Det vil medføre, at alle dømte skal betale tortgodtgørelse, og der skal ikke tages hensyn til fremtidige eller allerede tilkendte godtgørelser. Domstolene skal ikke længere se krænkelse som én samlet krænkelse, hvilket også vil få betydning for godtgørelsesniveauet. Dette medfører, at lighedsgrundsætningen i stedet vil vægte højere end berigelsesgrundsætningen. Justitsministeriet har i den forbindelse foreslået, at godtgørelsesniveauet skal ligge mellem 5.000 og 30.000 kr. Det er dog stadig op til domstolene at vurdere hvilke elementer, der skal tillægges vægt ved fastsættelsen af godtgørelsen.

15. Litteraturliste

15.1. Bøger

Baade & Pramming

Baade, N. & Krøger Pramming, M.
(2017).

Lærebog i personskadeerstatning.

(1. udg.)

Karnov Group.

Tvarnø & Denta

D. Tvarnø, C. & Denta, S. M.

(2015).

Få styr på metoden.

(1. udg.)

Ex Tuto Publishing.

Tvarnø & Nielsen

D. Tvarnø, C. & Nielsen, R.

(2017).

Retskilder og retsteorier

(5. udg.).

Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Tvarnø & Nielsen

D. Tvarnø, C. & Nielsen, R.

(2021).

Retskilder og retsteorier

(6. udg.).

Djøf Forlag.

- Dalberg-Larsen m.fl.* Dalberg-Larsen, Lemann Kristiansen, B. m.fl.
(2004).
Om retsprincipper.
(1. udg.)
Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Evald* Evald, J.
(2020).
Juridisk teori, metode og videnskab
(2. udg.).
Djøf Forlag.
- Evald & Schaumburg-Müller* Evald, J. & Schaumburg-Müller, S.
(2004).
Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære.
(1. udg.)
Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Gomard & Wad* Gomard, B. & Wad, D.
(1986).
Erstatning og godtgørelse.
(1. udg.)
G.E.C Gads Forlag.
- Christensen m.fl.* Jarle Christensen, Rothmar Herrmann, J. m.fl.
(2021).
De juridiske metoder: 10 bud.
(1. udg.)
Hans Reitzels Forlag.

- Kristoffersen* Kristoffersen, S.
(2018).
Kend erstatningsreglerne.
(1. udg.)
Samfundslitteratur.
- Munk-Hansen* Munk-Hansen, C.
(2018).
Retsvidenskabsteori
(2. udg.).
Djøf Forlag.
- Møller m.fl.* Møller, J., Wiisbye, M. & Høj, K.
(2020).
Erstatningsansvarsloven med kommentarer
(7. udg.).
Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Hamer & Schaumburg-Müller* Risvig Hamer, C. & Schaumburg-Müller, S.
(2020).
Juraens verden: Metoder, retskilder og discipliner.
(1. udgave)
Djøf Forlag.
- Von Eyben* Von Eyben, B.
(2016).
Juridisk ordbog
(14. udg.).
Karnov Group.

Von Eyben
Von Eyben, B.
(2018).
Personskadeserstatning.
(1. udgave)
Karnov Group.

Von Eyben & Isager
Von Eyben, B. & Isager, H.
(2019).
Lærebog i erstatningsret
(9. udg.).
Djøf Forlag.

15.2. Lovgivning, forarbejder etc.

Love og ændringslove

Erstatningsansvarsloven
Lovbekendtgørelse 2018-08-24 nr. 1070 om erstatningsansvar

Straffeloven
Lovbekendtgørelse 2021-09-20 nr. 1851 Straffeloven

Lov nr. 127/1930
Lov nr. 127 af 15/04/1930 – Lov om ikrafttrædelse af borgerlig straffelov m.m.

Lov nr. 89/1972
Lov nr. 89 af 29/03/1972 om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., af lov om rettens pleje og af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse.

Lov nr. 463/2001	Lov nr. 463 af 07/06/2001: Lov om ændring af lov om erstatningsansvar, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om afgift af ansvarsforsikringer for motor-køretøjer m.v.
Lov nr. 140/2018	Lov nr. 140 af 28/02/2018: Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser
Lov nr. 1719/2018	Lov nr. 1719 af 27/12/2018 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medieansvarsloven

15.3. Forarbejder: Betænkninger, lovforslag, vejledninger etc.

Betænkning nr. 601/1971	Straffelovsrådets Betænkning: 1971 nr. 601 om privatlivets fred
Rigsadvokatmeddelelsen	Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser - CIR1H nr. 9346 af 01/04/2022
Lovforslag som fremsat L 7	Folketingstidende 1983/84, L 7, (2. samling), tillæg A: Forslag til lov om erstatningsansvar
Lovforslag som fremsat L 143	Folketingstidende 2000/01, L 143, tillæg A: Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v.
Lovforslag som fremsat L 115	Folketingstidende 2017/18, L 115, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven

Lovforslag som fremsat L 31	Folketingstidende 2017/18, L 31, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser
Lovforslag som fremsat L 20	Folketingstidende 2018/19, L 20, tillæg A: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medieansvarsloven
Lovforslag som fremsat L 148	Folketingstidende 2021-2022, L 184, tillæg A: Forslag til lov om ændring af lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

15.4. Afgørelser

Ugeskrift for Retsvæsen (UfR)

U 2015.2561 H

U 2018.567 V

U 2018.2438 V (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2018.2534 Ø (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2019.702 V

U 2019.1232 H (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2019.4259 V (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2019.4091 Ø (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2019.4283 Ø (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2020.2311 Ø (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2020.2319 Ø (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2020.3922 H (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

U 2021.2915 V

U 2021.4455 V

Forsikrings- og Erstatningsretlige domssamling (FED)

FED 2005.222 Ø

FED 2015.144 Ø

FED 2015.161 Ø

FED 2015.249 Ø

FED 2016.161 Ø

FED 2020.45 Ø

FED 2020.256 Ø

Tidsskrift for Kriminalret (TfK)

TfK 2010.703 H

TfK 2014.641 Ø

TfK 2016.1079 V

TfK 2016.1125 V

TfK 2017.531 V

TfK 2017.920 V

TfK 2017.888 V

TfK 2017.1052 Ø

TfK 2018.424 Ø

TfK 2018.855 Ø (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

TfK 2019.19 V

TfK 2019.584 Ø

TfK 2020.1074/2 V (indgår i Umbrella-sagskomplekset)

TfK 2021.1175 V

Utrykte afgørelser

V.L.S – 0475-18 af 31. juli 2018 (Vestre landsret)

2. afd. Nr. S-685-18 af 1. juni 2018 (Østre landsret)

V.L.S – 0666.18 af 29. juni 2018 (Vestre landsret)

Retten i Aarhus – 9-419/2018

15.5. Hjemmesider

(Alle links er tilgået senest d. 18. maj 2022)

<https://digitaltansvar.dk/fokusomraader/digitale-kraenkelse/>

<https://sikkerdigital.dk/borger/naar-skaden-er-sket/har-du-vaeret-udsat-for-digital-sexkraenkelse#>

<https://avisend danmark.dk/artikel/fakta-umbrella-sagen-har-sin-begyndelse-i-2015>

<https://avisend danmark.dk/artikel/n%C3%A6sten-500-d%C3%B8mt-for-b%C3%B8rneporno-i-k%C3%A6mpe-sag-om-unges-deling>

<https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-voldtaegt>

16. Forkortelser

EAL Erstatningsansvarsloven

STRFL Staffeloven

17. Bilag

Bilag 1: Samarbejdsaftale

Bilag 2: Procesafsnit

Bilag 3: Skærbillede af antal tegn